

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

ОПРЕДЕЛЯМ: *1*

РОСИЦА КАРАМФИЛОВА
Министър на околната среда и
водите

Дата: *21.10.2022г.*

**Специфични и подробни цели на опазване на
защитена зона BG0002007 „Остров Ибиша“,
съгласно Решение по т. 1 от Протокол № 26 от заседание на
Националния съвет по биологично разнообразие, проведено
на 28.04.2022 г.**

Автори на текста: Петър Шуруликов¹, Свилен Чешмеджиев², Иван Христов³

1 – Национален природонаучен музей – БАН

2 – Българско Дружество за Защита на Птиците

3 – WWF- DCP

Съдържание

Въведение.....	3
1. Специфични цели за A391 <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (Голям корморан).....	5
2. Специфични цели за A875 <i>Microcarbo pygmaeus</i> (Малък корморан)	9
3. Специфични цели за A019 <i>Pelecanus onocrotalus</i> (Розов пеликан).....	14
4. Специфични цели за A020 <i>Pelecanus crispus</i> (Къдроглав пеликан).....	17
5. Специфични цели за A028 <i>Ardea cinerea</i> (Сива чапла)	20
6. Специфични цели за A029 <i>Ardea purpurea</i> (Червена чапла).....	24
7. Специфични цели за A026 <i>Egretta garzetta</i> (Малка бяла чапла).....	26
8. Специфични цели за A023 <i>Nycticorax nycticorax</i> (Нощна чапла)	31
9. Специфични цели за A024 <i>Ardeola ralloides</i> (Гривеста чапла).....	35
10. Специфични цели за A030 <i>Ciconia nigra</i> (Черен щъркел).....	39
11. Специфични цели за A034 <i>Platalea leucorodia</i> (Лопатарка)	42
12. Специфични цели за A038 <i>Cygnus cygnus</i> (Поеен лебед)	46
13. Специфични цели за A053 <i>Anas platyrhynchos</i> (Зеленоглава патица).....	49
14. Специфични цели за A052 <i>Anas crecca</i> (Зимно бърне).....	53
15. Специфични цели за A855 <i>Mareca penelope</i> (Фиш).....	56
16. Специфични цели за A067 <i>Vucephala clangula</i> (Обикновена звънарка)	59
17. Специфични цели за A767 <i>Mergellus albellus</i> (Малък нирец).....	62
18. Специфични цели за A075 <i>Haliaeetus albicilla</i> (Морски орел)	64
19. Специфични цели за A081 <i>Circus aeruginosus</i> (Тръстикова блатар)	67
20. Специфични цели за A097 <i>Falco vespertinus</i> (Червенонога ветрушка).....	71
21. Специфични цели за A193 <i>Sterna hirundo</i> (Речна рибарка)	73
22. Специфични цели за A429 <i>Dendrocorpos syriacus</i> (Сирийски пъстър кълвач).....	77
23. Специфични цели за A234 <i>Picus canus</i> (Сив кълвач)	79
24. Специфични цели за A229 <i>Alcedo atthis</i> (Земеродно рибарче)	81
Използвана литература	83

Въведение

Специална защитена зона (СЗЗ) BG0002007 „Остров Ибиша“ по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици заема площ от 399,3 ha и попада изцяло в Континенталния биогеографски регион. Обявена е със Заповед № РД-514 от 22.08.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 78 от 2008 г.). Съгласно стандартния формуляр за данни (СФД) в зоната предмет на опазване са 24 вида птици. СЗЗ обхваща покрит с дървесна растителност остров, няколко малки островчета и пясъчни коси от акваторията на р. Дунав и малка част от бреговата линия до с. Долни Цибър. Островът почти ежегодно се залива от р. Дунав, най-често в периода март – май.

Съществена орнитологична стойност на зоната е най-голямата смесена колония от корморани и чапли. Зоната е от глобално значение за гнезденето на малкия корморан (*Microcarbo pygmaeus*) и от национално значение за гнездовите популации на нощната чапла (*Nycticorax nycticorax*), гривестата чапла (*Ardeola ralloides*) и бялата лопатарка (*Platalea leucorodia*). Колониите на тези птици са силно зависими от заливните гори на о. Ибиша и от плитководните участъци по брега, където да търсят храна.

Методика на теренните проучвания

По време на теренните проучвания на птиците през 2021 г., СЗЗ беше посетена минимум два пъти по време на размножителния сезон на упоменатите в таблица 3.2 на СФД видове. Принципно методиката на проучването следва тази от „Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие“ (НСМБР), но ограничението във времето и средствата не позволиха стриктно прилагане на методите за отделните видове птици. Направена е верификация на актуалното състояние на популациите на видовете в СЗЗ (основно гнездящи) и техните местообитания. При констатирането на конкретни заплахи за видовете, то те са описани в текста към тях. В допълнение, са посочени и принципни заплахи, базирани на конкретни наблюдения и информация (от литературата, СФД и др.), която имат авторите на разработката.

Оценката на популациите на зимуващите видове е направена на база данните от Средно-зимните преброявания на водолюбивите птици (СЗП) за 2019 и 2020 г., предоставени от ИАОС.

Оценката на популациите на мигриращите / концентриращи се видове в СЗЗ е направена предимно на база на литературни източници и СФД, много рядко в случай на наблюдения от пролетта на 2021 г.

При поставянето на специфични цели за отделните видове изискващи провеждане на допълнителен мониторинг за установяване размера на гнездящата, мигриращата и/или зимуващата популация на вида в зоната, предлагаме да се следват методиките приети от МОСВ и ИАОС, и утвърдени от Националния съвет по биоразнообразие. Сроковете на мониторинг да са съобразени с изискванията дадени в "Методически указания за провеждане на орнитологичен мониторинг", утвърдени от МОСВ през месец юни 2010 г.

- ✓ Мониторинг на гнездящите видове: Шуруликов и др.(2015) Методика за мониторинг на гнездящите видове птици. НСМБР - ИАОС.
- ✓ Мониторинг на мигриращите птици: Мичев, Т. и Профиров, Л. (2010).
- ✓ Методически указания за провеждане на орнитологичен мониторинг и Методика за мониторинг на реещите се мигриращи птици. НСМБР - ИАОС.

- ✓ Мониторинг на зимуващите птици: Методика за мониторинг на зимуващи птици. НСМБР - ИАОС.

За отделните видове и групи птици тези методики са доразвити и допълнени, съгласно целите на Докладването по чл.12 (Схеми 1 - 5) и приложени през 2020 г., с което препоръчваме да се съобразят бъдещите теренни проучвания.

Настоящият документ включва следните раздели с важна информация:

- ✓ Код и наименование на вида.
- ✓ Кратка характеристика на вида.
- ✓ Характер на пребиваване в страната, характерно местообитание и хранене.
- ✓ Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво.
- ✓ Състояние на ниво СЗЗ.
- ✓ Анализ на наличната информация.
- ✓ Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната.
- ✓ Необходимост от промени на СФД на СЗЗ.
- ✓ Използвана литература.

Природозащитните цели са представени в текста по-долу в табличен вид, като са изведени на преден план основни параметри с техните целеви стойности, към които да се насочат природозащитните цели така, че да се постигне стабилна/нарастваща тенденция на популацията на вида. Необходимо е обаче да поясним, че поради липсата на систематизиран мониторинг на птиците в СЗЗ-ни от мрежата Натура 2000 в България, **не са посочвани тенденции в популациите на видовете**, а само целеви стойности за минималния размер на популациите в зоната. За да се посочат статистически достоверни, дори и само краткосрочни тенденции в популациите (за 10 г. период) на птиците в СЗЗ, са необходими данни от поне 5 г. систематизиран мониторинг на видовете, а такива в повечето случаи липсват.

Специфични цели за A391 *Phalacrocorax carbo sinensis* (Голям корморан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 77 – 94 cm. Размах на крилата: 121 – 149 cm. Най-едрият от трите вида корморани, срещащи се в България. Има черно оперение с бели бузи и по едно бяло петно от страни на хълбока (през размножителния период). Голата кожа в основата на долната получовка е жълта и заобиколена от бяла зона. Младите са черно-кафяви с белезникави гърди и корем. Плува и се гмурка добре. Оперението не е водонепромокаемо и след гмуркане каца по камъни и дървета в близост до водоема и се суши с разперени крила. Ловува поединично, или на групи.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната (Симеонов и др., 1990). По време на миграционния период ята от големи корморани могат да се срещнат по всички водоеми в страната, а по време на зимуването се концентрира предимно по поречието на река Дунав и Черноморското крайбрежие. По крайбрежието на Черно море видът мигрира от октомври до март, като есенният прелет е през октомври-ноември (Симеонов и др., 1990). Не мигрира на дълги разстояния. През зимата се струпува на ята в големи незамръзващи водоеми и по морското крайбрежие.

Характерно местообитание

Големият корморан обитава сладководни и полусолени блата и езера, язовири, рибарници, крайбрежни скали и заливни гори. В България видът гнезди колониално, основно по дървета (дъб, хибридна и бяла топола, бяла върба и др.), но също така и по метални конструкции на електропреносната мрежа. Образува и смесени колонии с лопатарка, блестящ ибис, малък корморан, сива, нощна, гривеста и малка бяла чапла. Снася 3 – 4 яйца, като има едно поколение годишно през периода април-май. Подходящото гнездово и хранително местообитание са близко разположени. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, предимно *Cyprinus carpio* и *Carassius spp.*, която лови поединично или в групи, понякога заедно с пеликани. Зависим е от големи водни басейни, богати на риба (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато разпространение по Дунавското поречие, Черноморското крайбрежие и във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007). Широко разпространен и многочислен колониален вид. Установени са общо 24 колонии в България. Повечето колонии са по р. Дунав и по Черноморското крайбрежие. Във вътрешността на страната е рядък и по-малоброен.

Природозащитният статус на големия корморан според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Не е включен в Червената книга на България. Не е включен в приложенията на Директивата за птиците. Няма SPEC категория. Подлежащ на опазване и контрол по чл. 45 от ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **2600 – 4800 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също **нарастваща**.

Мигриращата национална популация е оценена на **5000 – 16 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е увеличаваща се.

Зимуващата популация е оценена на **7800 – 24 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **флукутираща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - **нарастваща**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F02, F05, G01, H01, J02, K01 и M08.

3. Състояние в СЗЗ BG0002007 „Остров Ибиша“.

Съгласно СФД на зоната, големият корморан е гнездящ, преминаващ и зимуващ. Гнездящата популация на вида се оценява на **425 – 900 двойки**, което представлява **16,3 – 18,8 % от националната гнездяща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД мигриращата популация на големият корморан е неизвестна (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД зимуващата популация на вида се оценява на **1 – 67 индивида**, което е **0,01 – 0,3 % от националната зимуваща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Големият корморан гнезди в СЗЗ „Остров Ибиша“. Колонията е известна от 1985 г., като през 1986 г. гнездовата популация е оценена на 50-60 двойки (Янков, 2007). Гнездящите двойки големи корморани на остров Ибиша през 2006 г. и в периода 2010 – 2014 г. са съответно: 475 дв., 735 дв., 900 дв., 700 дв., 425 дв. и 295 дв. (Shurulinkov et al., 2019). През 2020 г. са установени 310 гнездящи двойки (Чешмеджиев, 2020). По време на теренното проучване през 2021 г. на 20.05.2021 г. са регистрирани 200-220 дв. Налице е спад в числеността на гнездовата колония на вида, причината за която е най-вече с антропогенен характер.

По време на миграция големият корморан се среща редовно в района на остров Ибиша с численост до 1280 инд., наблюдавани на 17.08.2015 г. (Чешмеджиев, непубл. данни). Птиците изпозват пясъчните коси при носа и опашката на острова като място за

нощувка и почивка. Все пак е нужно да се направи детайлно проучване за числеността на вида преди и след края на размножителния сезон.

При ниски нива на река Дунав и наличие на пясъчни коси, големият корморан се струпва в зоната и през зимните месеци – 330 инд. на 01.12.2016 г. (Чешмеджиев, непубл. данни). По стари данни от СЗП за периода 1977 – 2001 г. по българското поречие на р. Дунав концентрация на птици от вида са значителни - 1564 инд. годишно за периода 1977 – 2001 г. (Michev & Profirov, 2003). Района на зоната не е посочен като място със значителни концентрации на вида по време на зимуване (Michev & Profirov, 2003). По данни от СЗП през 2018, 2019, 2020 и 2021 г. са установени съответно 83, 11, 3 и 2 големи корморана в рамките на СЗЗ „Остров Ибиша“. Причината за ниската численост е липсата на пясъчни коси, където птиците да почиват, или ношуват.

Основната заплаха за вида в границите на СЗЗ „Остров Ибиша“ са горско-стопанските практики в и близост до колонията, браконьерските сечи и безпокойството от страна на рибари и ловци.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой двойки	Мин. 200 дв.	Определена на база най-ниската численост на колонията през годините (2006 – 2021 г.).	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 200 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Мин. 100 инд.	Количеството на мигриращите/концентриращите се птици силно ще зависи от наличието на пясъчни коси в зоната. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Поддържане на популацията. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	1-83 инд.	Количеството на зимуващите птици зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през	С понижаване на температурите <math><0^{\circ}</math> C поддържане

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида. Числеността ще зависи и от наличие на пясъчни коси в зоната през зимните месеци.	на популацията >1 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 34,47 ha	Включва площта на ПР „Ибиша“.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 34,47 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 215,6 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела. Видът често се храни извън територията на зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 215,6 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Ново село и Козлодуй) е оценено съответно на добро (2) и неизвестно според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или подобряване на 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002007 „Остров Ибиша“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на гнездящата, концентриращата се и зимуваща популация на големият корморан в зоната предлагаме следните промени в СФД (с червено в таблицата):

- Промяна на кода (code) и научното наименование на вида (scientific name), съобразно актуалната номенклатура от Докладването по Чл. 12 от 2019 г.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A391	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>			r	200	900	p		G	B	B	C	B
B	A391	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>			c	100	1280	i	P	G	C	B	C	C
B	A391	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>			w	1	83	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A875 *Microcarbo pygmaeus* (Малък корморан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 45 – 55 см. Размах на крилата: 75 – 90 см.

Значително по-дребен от големия корморан. Опашката е относително дълга, клонът и шията са къси. Оперението е тъмнокафяво до черно с метален блясък. През размножителния период има бели напетнявания по главата и горната част на тялото, които липсват през останалите сезони. Младите са с бяло подбордие и белезникави корем и гърди.

Характер на пребиваване в страната

Малкият корморан е гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната. Пролетната миграция е от началото на март до април (Симеонов и др. 1990). Най-вероятно част от местните птици отлитат да зимуват в Турция и Гърция, като същевременно над страната преминават към зимовищата в Гърция птици от Дунавската делта (Cramp & Simmons 1977). Възможно е част от тях да остават да зимуват и у нас. Понастоящем видът се среща редовно и целогодишно в страната. България се явява от ключово значение за зимуването на световната популация, както и за придвижването на значителна част от нея между местата на гнездене и зимуване (Иванов и Муравеев 2002). Не извършва далечни миграции. През зимата се струпва на големи ята по поречията на незамръзващите реки и по-плитки водоеми. Поречието на р. Марица и р. Дунав, както и Бургаските влажни зони концентрират голям брой зимуващи индивиди.

Характерно местообитание

Малкият корморан е вид приспособен към топли климатични условия, ограничен предимно в низинни сладководни и бракични местообитания. Видът е регистриран в: открити водни територии със значително участие на дървесна растителност; сладководни или бракични блата със значително участие на тръстикови масиви;

открити или бавнотечащи водни територии, включително оризища, блата и наводнени ниви, където птиците могат лесно да улавят риба в плитки води; водни площи с гъста дървесна и храстова растителност, дори малки плаващи островчета от мъртва растителност (Crivelli et al. 1996). В България видът предпочита недълбоките части на сладководни и полусолени езера и блата с обширни тръстикови масиви, труднодостъпни заливни гори, язовири, оризища, рибовъдни стопанства, брегове и устия на различно големи, но бавно течащи реки, включително малки рекички, канали, участъци от морския бряг и др. Вертикалното разпространение се простира от морското равнище до около 500 m надморска височина (Иванов и Муравеев 2002). Малкият корморан гнезди основно в смесени колонии с чапли (Ardeidae), бели лопатарки (*Platalea leucorodia*), блестящи ибиси (*Plegadis falcinellus*) и големи корморани (*Phalacrocorax carbo*) (Демерджиев 2000; Иванов и Муравеев 2002; Николов и кол. 2011). Видът е моногамен. Птиците се появяват в гнездовищата си около края на април и началото на май (Иванов и Муравеев 2002). В Горнотракийската низина в колониите близо до зимните нощувки малките корморани са отбелязани да заемат гнездовищата още през втората десетдневка на април (Демерджиев 2000; Николов и кол. 2000). Гнездата могат да бъдат устроени както в тръстикови масиви (ПР „Сребърна”, блатото при Ченгене скеле, ЗМ „Пода”, ез. Вая и др.), така и по различно големи дървета (Иванов и Муравеев 2002; Николов и кол. 2011). В Сребърна гнездата са устроени по ниски върби в южната част на езерото, до микроязовир Конуш и микроязовир Партизанин – по средно-високи дървета, а в Беленските блата и на остров Вардим – на високи стари дървета (Плачийски и кол. 2014). Снася 4 – 6 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Малкият корморан се храни изключително в сладки или полусолени води, обикновено близо до брега. Хранителният спектър в България е непроучен, в други части на ареала е съставен предимно от риба, дребни ракообразни, по-рядко пиявици, дребни бозайници (Cramp & Simmons 1977). В Дунавската делта Andone et al. (1969) установяват 15 вида риби в 130 стомаха на малки корморани. Представени са: костур (*Perca fluviatilis*) с 18.8%, бабушка (*Rutilus rutilus*) с 14.8%, шаран (*Cyprinus carpio*) с 10.8%, обикновен щипок (*Cobitis taenia*) с 9.7% и обикновена щука (*Esox lucius*) с 5.6%, като средното тегло на рибите е 15 гр. (7–71 гр.) (Cramp & Simmons 1977; Crivelli et al. 1996).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С групово и разпръснато разпространение по Дунавското поречие, Черноморското крайбрежие и във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007). Числеността на гнездящите двойки е подложена на много големи годишни колебания, главно в зависимост от водните нива. Ежегодно гнезди в ез. Сребърна, ЗМ „Калимок-Бръшлен“, на р. Арда в гр. Кърджали, в ЗМ „Пода“ край Бургас и др.

Природозащитният статус на малкия корморан според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Видът е включен SPEC 1. Включен в Червената книга на България в категория „Застрашен“. Включен в приложение 1 на Директивата за птиците. Включен е в приложение 2 и приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 340 – 900 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също нарастваща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е нарастваща.

Зимуващата популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 2000 – 12 000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - нарастваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 6000 – 15 000 индивида.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F02, F05, F26, G01, H01, J02, K01 и M08.

3. Състояние в СЗЗ BG0002007 „Остров Ибиша“.

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната малкият корморан е гнездящ, преминаващ и зимуващ вид. Гнездящата популация на вида се оценява на максимум **60 двойки**, което представлява **6,6 % от националната гнездяща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация на малкият корморан е неизвестна (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Според СФД зимуващата популация на малкият корморан се оценява на максимум **1 индивид**, което е **0,007 % от националната зимуваща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Към днешна дата малкият корморан не гнезди в зоната. В миналото колонията на малкия корморан в СЗЗ „Остров Ибиша“ е известна от 1988 г. (Янков, 2007). За последно на територията на зоната е регистрирано гнездене на 57 двойки през 2006 г. (Shurulinkov et al., 2019). В периода 2010 – 2014 г. видът не гнезди на острова (Shurulinkov et al., 2019). Следващите години също липсват данни за гнездене на малък корморан в СЗЗ. През 2020 г. видът също не е регистриран като гнездящ тук, въпреки че на 17.06.2020 г. са наблюдавани 10 инд. в зоната (Чешмеджиев, 2020). По време на теренното проучване през 2021 г. също не беше установено гнездене на малък корморан. **На база на наличните данни може да се заключи, че малкият корморан не гнезди на остров Ибиша от 2006 г. насам.**

В миналото по време на зимуване (за периода 1977 – 2001 г.) видът е с не много голяма концентрация по р. Дунав – средно 185 инд. годишно (Michev & Profirov, 2003). За цялото българско поречие на р. Дунав по време на СЗП 2019 г. са отчетени 83 инд., а през 2020 г. – 70 инд., което е по-малко, но съпоставимо с данните от 1977 – 2001 г. По

данни от СЗП през 2019 г., 2020 г. и 2021 г. не са установени птици от вида в рамките на СЗЗ „Остров Ибиша“. По данни от СЗП през 2015 г., 2016 г. и 2017 г. са установени съответно 1, 3 и 2 индивида. По време на СЗП пред 2011 г. е наблюдаван 1 индивид.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой двойки	Най- малко 30 дв.	Определена на база средна стойност на числеността, посочена в СФД. Видът не гнезди в СЗЗ „Остров Ибиша“ от 2006 г. насам. Необходими са мерки по подобряване на гнездовото местообитание.	Подобряване на популацията в размер най-малко 30 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивид и	Неизвестна	Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Междинна цел: мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивид и	Най-малко 1 инд.	Количеството на зимуващите птици зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.	Поддържане на популацията в размер най-малко 3 инд. С понижаване на температурите <0° С поддържане на популацията >1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 34 ha	Включва площта на ПР „Ибиша“.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
				на най-малко 34 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 215 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела. Видът често се храни извън територията на зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 215 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Ново село и Козлодуй) е оценено съответно на добро (2) и неизвестно според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ ВG0002007 „Остров Ибиша“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на гнездящата, концентриращата се и зимуваща популация на малкият корморан в зоната предлагаме следните промени в СФД (с червено в таблицата):

- Промяна на кода (code) и научното наименование на вида (scientific name), съобразно актуалната номенклатура от Докладването по Чл. 12 от 2019 г.;
- С оглед на доказани данни за липса на гнездене на вида в СЗЗ от 2006 г. насам, предлагаме да се постави знак „x“ за неприсъствие (NP) в зоната;
- Промяна в максималната численост на зимуващата популация от 1 на 3 инд., съобразно данни от СЗП за 2016 г.;
- Промяна в категорията за опазване на вида от „А“ на „В“ поради липсата на гнездене на вида в зоната от 2006 г. насам;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A391	<i>Microcarbo pygmaeus</i>		x	r		60	p		G	B	B	C	B
B	A875	<i>Microcarbo pygmaeus</i>			c				P	DD	B	B	C	B
B	A391	<i>Microcarbo pygmaeus</i>			w		3	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A019 *Pelecanus onocrotalus* (Розов пеликан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 140 – 175 cm. Размах на крилата: 245 – 295 cm. Една от най-едрите летящи птици. Оперението при възрастните е бяло, с розов оттенък през размножителния период. На тила с кичур от удължени пера. С голямо жълто петно на гушата. Клюнът е голям с яркочълто-оранжева „торба“ през размножителния период. Ирисът е тъмен (червен), обкръжен от розова гола кожа. Краката са жълто-розови, по-червени при гнездене. В полет черните махови пера отдолу рязко контрастират с белите подкрилия. Младите са предимно с тъмно-кафеникаво и сиво оперение, с жълтеникава „торба“, с розова орбитална кожа и жълтеникаворозови крака.

Характер на пребиваване в страната

В миналото розовият пеликан е гнездящо-прелетен и преминаващ. Днес е преминаващ и по изключение зимуващ (Симеонов и др. 1990). С рядко непериодично гнездене през отделни години в езеро Сребърна и в Писченско блато на остров Персин. Последното успешно гнездене е на пет двойки в езерото Сребърна през 2018 г. У нас се среща ежегодно основно по време на миграция, когато между 15 000 и 23 000 птици са регистрирани по Черноморското крайбрежие, основно около Бургас. През август хиляди розови пеликани се събират за почивка и хранене в Бургаското езеро (Вая). Пролетната миграция е от средата на март до средата на април, а есенната – от началото на август до началото на ноември (Симеонов и др. 1990). Зимува в Африка. Отделни малки групи остават да зимуват в страната, основно по влажните зони в района на Южното Черноморско крайбрежие и Южна България.

Характерно местообитание

Обитава обширни блата и езера, обрасли с тръстика и папур, с открити водни огледала и богати на риба, рибарници, язовири и полусолени водоеми. Розовият пеликан гнезди в големи самостоятелни и смесени (най-често с големи корморани и къдроглави пеликани) колонии, разположени на плаващи тръстикови острови, или изкуствени платформи. Пълното люпило е от 2-3 яйца. Мътят и двете птици, като имат едно поколение годишно в периода май-юли. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с риба, предимно *Carassius spp.*, *Cyprinus carpio*, *Tinca*, *Rutilus rutilus* и др., която лови поединично или в групи. Зависим е от големи влажни зони, богати на риба.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Рядък и малоброен гнездящ вид. Колониален. Единични двойки гнездят непериодично в езерото Сребърна (2018 г.) и в Писченско блато на остров Персин (2016). Неразмножаващи се индивиди и ята се задържат през целия гнездов сезон в Бургаските влажни зони и някои други водоеми (Янков отг. ред., 2007). В миналото розовият пеликан е гнездял в Мандренското езеро (до около 1958 г.) и Стралджанското блато (до към 1920 г.).

Природозащитният статус на розовият пеликан според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в Червената книга на Р България в категория „Изчезнал“. Включен в SPEC 3. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) липсва оценка на националната гнездяща популация на вида.

Зимуващата популация е оценена на 1 – 20 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - неизвестна.

Мигриращата национална популация е оценена на 20 000 – 51 000 индивида.

За мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, J02, D02, C03, K04, G01 и G14.

3. Състояние в СЗЗ BG0002007 „Остров Ибиша“

Съгласно СФД на зоната, розовият пеликан е концентриращ/мигриращ. Според СФД мигриращата популация се оценява на **2-3 индивида**, което е около **0,006 – 0,01 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Розовият пеликан е изключително рядък вид за СЗЗ „Остров Ибиша“. Единичните наблюдения на вида са от периода на есенната миграция и то при ниски нива на р. Дунав и наличие на пясъчни коси. 3 инд. са регистрирани на опашката на остров Ибиша на 04.08.2019 г. (Чешмеджиев, непубл. данни). На 06.09.2015 г. са наблюдавани 2 инд. в полет на СЗЗ, а на 29.07.2015 са установени 6 инд. нощуващи до опашката на острова. Розовите и къдроглавите пеликани предпочитат основно като място за почивка и нощувка пясъчните коси в границите на СЗЗ „Остров до Горни Цибър“, където по време на теренното проучване на 04.07.2021 г. бяха регистрирани 500 инд. розови пеликани.

По време на проучването не са установени заплахи за вида в границите на СЗЗ „Остров Ибиша“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Мин. 2 инд.	Количеството на мигриращите/концентриращите се птици силно ще зависи от наличието на пясъчни коси в зоната.	Поддържане на популацията. Извършване на редовен мониторинг

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
				по време на пролетната и есенната миграция.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 215 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела. Видът рядко се храни в територията на зоната. Обикновено птиците от района се хранят в румънското езеро Бистрец.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 215 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Ново село и Козлодуй) е оценено съответно на добро (2) и неизвестно според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002007 „Остров Ибиша“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на концентриращата се по време на миграция популация на розовия пеликан в зоната, не предвиждаме промени в СФД.

Специфични цели за A020 *Pelecanus crispus* (Къдроглав пеликан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 160 – 180 см. Размах на крилата: 270 – 320 см.

Една от най-едрите летящи птици. Оперението при възрастните през размножителния период е сиво-бяло, перата на главата са къдрави, клюнът е голям с яркочервена „торба“ и с жълто петно на гушата. Ирисът на очите е сив. Краката са оловносиви. През зимата на темето имат слабо удължени пера, образуващи ръб, нямат жълто петно на гушата и цветът на кожената „торба“ е жълт. Младите са с умерено бледакафяво до сиво оперение в горната част на тялото и мръснобяло оперение в долната част. По-едър от розовият пеликан.

Характер на пребиваване в страната

Къдроглавият пеликан е гнездящ, прелетен, преминаващ и зимуващ във в нашата страна (Симеонов и др. 1990). Птиците от Черноморското-средиземноморската популация са близки мигранти. Пролетната миграция на вида е от края на февруари до края на март, а есенната протича от началото на октомври до ноември (Симеонов и др. 1990). У нас гнезди в езерото Сребърна, в блато Песчина и Мъртво блато на остров Персин, както и в Защитена местност „Калимок-Бръшлен“ (Чешмеджиев, непубл. данни, 2021). По време на миграция и през зимата се среща предимно по поречието на река Дунав, Черноморското крайбрежие и големите язовири в Южна България.

Характерно местообитание

Обитава обширни сладководни и полусолени блата и езера, обрасли с обширни тръстикови масиви, с открити водни огледала и богати на риба. По време на миграция и зимуване се среща и в разнородни влажни зони – язовири, рибарници, солници, утайници, пясъчни коси и др. Къдроглавият пеликан гнезди в самостоятелни колонии, разположени в труднодостъпни и изолирани тръстикови масиви по плаващи острови от тръстика, както и по изкуствени платформи. Пълното люпило е 2-3 яйца. Мътят и двете птици. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с риба, като хранителният спектър се състои от *Carassius carassius*, *Cyprinus carpio*, *Tinca tinca*, *Rutilus*, *Leuciscus idus*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Esox lucius* и др. (Michev&Kamburova, 2012). Зависим е от големи влажни зони, богати на риба. При търсене на храна може да се отдалечи до 20-30 км. от гнездовите колонии.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Рядък и малоброен гнездящ вид. Колониален. Къдроглавият пеликан гнезди в езерото Сребърна (колонията е известна от 1882 г.), блато Песчина (от 2016 г.) и Мъртво блато (от 2020 г.) на остров Персин и в Защитена местност „Калимок-Бръшлен“ (от 2021 г.). През гнездовия период малки ята от неразмножаващи се птици са наблюдавани на редица места по поречието на река Дунав, в Бургаските влажни зони, както и в някои водоеми във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на кърдроглавия пеликан според IUCN е NT (Near Threatened). Включен в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“. Включен в SPEC 1. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 80-150 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е флукуираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – нарастваща.

Зимуващата популация е оценена на 700 – 880 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 1999 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - нарастваща.

Мигриращата национална популация е оценена на 600 – 1800 индивида.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: K03, F02, F05, J02, J03, D02, C03.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002007 „Остров Ибиша“

Съгласно стандартния формуляр за данни (СФД) на зоната кърдроглавият пеликан е зимуващ вид. Според СФД зимуващата популация на видът се оценява на максимум до **92 индивида**, което е **11,6 % от националната зимуваща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Кърдроглавият пеликан се среща сравнително нередовно по време на зимуване в границите на СЗЗ „Остров Ибиша“. В миналото, по време на СЗП, (за периода 1977 – 2001 г.) видът е с не много голяма концентрация по р. Дунав – средно 28 инд. годишно (Michev & Profirov, 2003). За цялото българско поречие на р. Дунав по време на СЗП 2019 г. са отчетени 344 инд., а през 2020 г. – 119 инд., което е значително повече, сравнено с данните от 1977 – 2001 г. Предвид по-студената зима през 2019 г. (stringmeteo.com), количеството на зимуващите птици е било почти три пъти повече в сравнение на 2020 г. По данни от СЗП през 2019, 2020 и 2021 г. са установени единствено 3 птици от вида през 2019 г. При ниски нива на р. Дунав кърдроглавият пеликан се струпва в зоната с численост до 92 инд., регистрирани по време на СЗП през 2009 г. По време на СЗП пред 2011 г. е наблюдаван 1 инд. **По време на теренните проучвания през 2021 г. са наблюдавани 5 инд. на 13.05.2021 г. в полет към румънското езеро Бистрец.**

По време на проучването не са установени заплахи за вида в границите на СЗЗ „Остров Ибиша“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
-----------	---------------	-----------------	-------------------------	---------------------------

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Мин. 5 инд.	Количеството на зимуващите птици зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° C, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида. Числеността ще зависи и от наличие на пясъчни коси в зоната през зимните месеци.	С понижаване на температурите <0° C поддържане на популацията >1 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 215,6 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела. Видът рядко се храни в територията на зоната. Обикновено птиците от района се хранят в румънското езеро Бистрец.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 215,6 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Ново село и Козлодуй) е оценено съответно на добро (2) и неизвестно според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002007 „Остров Ибиша“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на зимуваща популация на къдроглавия пеликан в зоната, не предвиждаме промени в СФД.

Специфични цели за A028 *Ardea cinerea* (Сива чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 84 – 102 см. Размах на крилата: 155 – 175 см.

Най-разпространената и едра чапла в България. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Гърбът и крилата са сиви. Шията отпред и гърдите са с черни надлъжни ивици. Възрастните през размножителния период отгоре са сиви с черни плещи и украсяващи пера на главата, които впоследствие изчезват. Отдолу са белезникави, главата и шията са бели с черни ивици зад очите и по предната част на шията. При младите горната част на главата и шията отстрани са сиви.

Характер на пребиваване в страната

Сивата чапла е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от края на февруари до средата на април, а есенната – от края на юли до ноември (Симеонов и др. 1990). Мигрира на юг при тежки зими и замръзване на водоемите. В България зимуват птици от Северна Европа.

Характерно местообитание

Сивата чапла обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви; равнинни и заливни гори; долни и средни течения на по-големи реки с изобилна растителност и богати на риба. По време на миграция и през зимата се среща и в язовири, микроязовири, рибарници, оризища, напоителни канали и др. Размножителният период е от началото на март до края на юли. Гнезди в самостоятелни и смесени колонии. По Дунавското крайбрежие колониите са разположени в гори от бяла топола, бяла върба, и по-рядко хибридна топола и летен дъб (Симеонов и др. 1990), а понякога и в тръстикови масиви. Гнездата са големи, често на върха на дървото. Снася 4 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с риба, земноводни, влечуги, гризачи и др. По време на проучване, проведено в Софийското поле, в 5 стомаха са установени: *Arvicola terrestris*, *Microtus arvalis*, *Lacerta viridis*, *Lacerta sp.*, *Natrix natrix*, *Natrix tessellata*, *Rana ridibunda*, *Cyprinus carpio*, *Tinca tinca*, *Carassius auratus*, *Carassius sp.*, *Gobio gobio*, *Cobites taenia*, *Leuciscus cephalus*, *Libellula sp.*, *Gryllotalpa gryllotalpa*, *Neucoris sp.*, *Notonecta glauca*, *Dytiscus sp.*, Hydrophilidae, Curculionidae, *Donacia sp.* (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В самостоятелни или смесени колонии разпръснато из цялата страна, главно по Дунавското и Черноморското крайбрежие и долините на повечето по-големи реки в

равнините (Дунавска равнина, Тракийска низина) и ниските части на планините (най-вече в Предбалкана) (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на сивата чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 800 – 1200 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – нарастваща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 110 – 330 индивида.

Зимуващата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 1000 – 2000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2007 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също стабилна.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: M07, K01, J03, F01, J02, K04, B06 и D02.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша“

Според СФД на зоната, сивата чапла е гнездящ и концентриращ се по време на миграция вид. Гнездовата популация е посочена с размер от 37-115 двойки. Това представлява средно 4,6 – 9,6 % от националната гнездова популация. Оценката за значимост в СФД е „С“, а следва да бъде „В“. Вероятно тя е правена на база остарели вече данни за гнездовата популация у нас. Опазването на вида в зоната е оценено като отлично – оценка „А“, изолацията – оценка „С“, а общата оценка е „А“, като според нас е логично да бъде „В“.

Мигриращата популация няма количествена оценка. Значимостта и е оценена с „С“, опазването – „А“, изолацията – „С“, обща оценка – „С“. Качеството на информацията е оценено с DD – липса на достатъчно данни.

4. Анализ на наличната информация

Сивата чапла гнезди в голяма смесена колония разположена на хибридни тополи и отделни стари върби в източната част на о. Ибиша. Числеността в стандартния формуляр правилно отразява наличните данни за периода 2006-2013 г. когато числеността на вида варира в посочените рамки -37-115 двойки (Shurulinkov et al. 2019b). През 2014 г. числеността намалява на 25 двойки. През 2020 г. числеността на гнездящите птици е 35 дв. (Чешмеджиев, Христов 2020). При проучванията от 2021 г. числеността на гнездящите сиви чапли беше отново 25 двойки. В краткосрочен план е налице тенденция на намаление на числеността на вида в зоната.

За оценка на числеността на мигриращата популация на вида над зоната и за броя на птиците които се концентрират в нея няма достатъчно налични данни. Необходим е поне 4-5 годишен мониторинг за да бъдат определени числови стойности.

Потенциалните гнездови горски местообитания на сивата чапла на о. Ибиша са около 134 ха. Те трябва да се имат предвид в цялост макар колонията да е разположена на

няколко дървета и на много малка площ. Това е така защото този тип колонии постепенно се разширяват в някои случаи, а в други изцяло се преместват, поради изсъхване на дърветата, изсичането им или безпокойство от страна на човека или на едър пернат хищник.

Местообитанията на вида за хранене /през гнездовия и през миграционния период/ включват пясъчните острови и коси в зоната и плитките крайбрежни участъци на Дунав. Пясъчните коси при ниски нива на р. Дунав достигат до около 17 ха., а при високи могат да бъдат на 100% заляни. Трябва да добавим и около 10 ха плитки брегове. Общо площта на местообитанията пригодни за хранене на вида са около 27 ха. Трябва да се има предвид че нерядко сивата чапла се храни и на сушата, включително в откритите площи на острова. А основната част от птиците в колонията летят да се хранят в района на ез. Бистрец ,в Румъния.

Заплахи за вида в зоната са сечта на дървесна растителност на о. Ибиша довела до изсичане на около 1/3 от горите на острова –както топови култури така и естествени крайречни гори, хидротехническото строителство по брега, безпокойството на гнезещите птици от рибари при високи нива на р. Дунав, замърсяването на водите на р. Дунав.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящ и двойки	Най-малко 70 двойки	Определена на база СФД, литературни данни (Shurulinkov et al. 2019b) и данни от проучването 2020 г.	Подобряване на популацията на вида в зоната в размер от най- малко 70 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивид и	Неизвестн а	В СФД липсват данни (DD) за зоната и трябва да се заложи междинна цел за прилагане на адекватен мониторинг през периодите края на февруари – средата на април, и през юли – ноември.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитани е на вида: Площ на подходящите	ha	Най-малко 134 ha	Включва всички потенциални горски местообитания на острова където колонията би могло	Поддържане на площта на подходящите гнездови

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
гнездови местообитания на вида			да се разположи.	местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 134 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 17 ha	Изчислена на база плитката част от р. Дунав на 1 m от брега на островите и сушата в рамките на зоната. Към тази площ може да се добави местообитанието пясъчни коси и островчета. Сивата чапла от колонията най-често се храни и извън територията на зоната и на страната. При високи нива на р. Дунав, над 400 см. при Лом, няма подходящи хранителни местообитания за вида в зоната поради заливането им с дълбоки дунавски води.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 17 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател Риби (пункт Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Остров Ибиша“

С оглед на наличните актуални данни гнездовата численост в СФД на зоната трябва да се коригира от 37-115 двойки на 25-115 двойки и понижаване на оценката за общото значение на зоната за опазването на вида от „А“ на „В“.

Таблицата в стандартния формуляр на зоната за сивата чапла трябва да изглежда по следния начин:

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A028	<i>Ardea cinerea</i>			r	25	115	p		G	B	A	C	B
B	A028	<i>Ardea cinerea</i>			c				P	DD	C	A	C	C

Специфични цели за A029 *Ardea purpurea* (Червена чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 70 – 90 cm. Размах на крилата: 110 – 145 cm. Оперението е ръждивокафяво, често изглеждащо доста тъмно. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през размножителния период са сивокафяви, с украсяващи пера по главата, както и с нежни бели пера по гърба и гърдите, които липсват през другите сезони. Младите са ръждивокафяви, с черни петна и ивици.

Характер на пребиваване в страната

Червената чапла е гнездящо-прелетен и преминаващ вид в България. Пролетната миграция е от края на март до април, а есенната – от август до началото на ноември (Симеонов и др., 1990). Зимува в Средиземноморието и Африка.

Характерно местообитание

Червената чапла обитава сладководни езера, блата, разливи на реки с тръстикови масиви или заливни гори. Размножителният период е от средата на април до средата на юли. Гнезди в малобройни и разредени самостоятелни колонии, или по периферията на големите смесени колонии от други видове чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Единично гнездящите двойки са изключение (Симеонов и др., 1990). Гнездото е сред тръстика или на дърво. Снася 4 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, земноводни, влечуги, гризачи, водни безгръбначни и др. По време на проучване, проведено в Софийското поле, в 14 стомаха са установени: *Microtus arvalis*, *Lacerta sp.*, *Rana ridibunda*, *Cyprinus carpio*, *Gryllus demertus*, Carabidae, Dytiscidae (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядък и малоброен гнездящ и прелетен вид. С разпръснато разпространение в ниските части на страната (Янков отг. ред., 2007). Гнезди поединично или на неголеми колонии – самостоятелни или с други чапли и корморани.

Установена е като гнездящ вид главно по поречието на р. Дунав и по Черноморското крайбрежие. Във вътрешността на страната малки колонии са установени главно в Тракийската низина и една на Драгоманското блато.

Включен е в **Приложение 1** на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на червената чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в SPEC 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **100 – 200 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **неизвестна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – **нарастваща**. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е неизвестна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **60 – 350 индивида**.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: K01, M07, F01 и J02.

3. Състояние в СЗ ВГ0002007 „Остров Ибиша“

Съгласно СФД на зоната, червената чапла е мигриращ вид. Мигриращата популация се оценява на **10 индивида**, което представлява **4,9 % от националната** мигрираща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Червената чапла е широко разпространен гнездящ вид по българското поречие на р. Дунав, но с ниска численост (Shurulinkov et al., 2019b). По време на теренните проучвания през 2021 г. видът не е наблюдаван. Единствените данни за концентрацията на вида в СЗ „Остров Ибиша“ по време на миграция са 10 инд. от СФД. Необходимо е прилагане на адекватен мониторинг в периода август – март за изясняване на тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивид и	Най-малко 10	Целевата стойност е определена на база СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода август – март месец.	Поддържане на популацията в размер от най-малко 10 инд.
Местообитани е на вида:	ha	Най-малко 34,47 ha	Включва площта на ПР „Ибиша“.	Поддържане на площта на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Площ на подходящото местообитание на вида				подходящите местообитания на вида в размер най-малко 34,47 ha.
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
			1-Отлично - High	
			2-Добро - Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо - Poor	
			5-Много лошо - Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Ново село и Козлодуй) е оценено съответно на добро (2) и неизвестно според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002007 „Остров Ибиша“

Предвид липсата на информация за настоящата концентрираща се численост на червената чапла в защитената зона по време на миграция, не може да бъде направена актуализация на СФД.

Специфични цели за A026 *Egretta garzetta* (Малка бяла чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55 – 65 cm. Размах на крилата: 88 – 106 cm. Изцяло бяла птица. Може да се сгрещи с голямата бяла чапла. Основните различия са по-малкият размер, тъмният клон и крака с жълти стъпала, които обаче не се виждат, когато птицата е кацнала във водата. През размножителния сезон има две удължени пера на тила – егретки.

Характер на пребиваване в страната

Малката бяла чапла е гнездящо-прелетен вид в България (Симеонов и др. 1990). Пролетната миграция е от средата на март до май, а есенната – от края на август до октомври. Видът зимува в Африка и Близкия Изток.

Характерно местообитание

Малката бяла чапла обитава блата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва от средата на април и продължава до началото на август. Образува различни по големина смесени колонии с други видове чапли, корморани, ибиси и лопатарки. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездото е разположено предимно в средните етажи на дърветата, или до около 1 м. над водната повърхност (Симеонов и др. 1990). Снася 3 – 4 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с малки рибки, жаби и попови лъжички, водни насекоми, земноводни, малки гризачи и др., често в рехави ята от по няколко индивида. В изследване на птици от Софийско са установени *Microtus arvalis*, *Lacerta viridis*, *Lacerta sp.*, *Rana ridbunda*, *Tinca tinca*, *Gobio gobio*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Alburnus alburnus*, *Libellula sp.*, *Gryllus demertus*, *Gryllotalpa gryllotalpa*, Carabidae, Dytiscidae, Hydrophilidae, Chrysomelidae, Curculionidae, *Geotrupes sp.* Ловува рано сутрин и привечер, по-рядко през останалото време (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди по Дунавските острови и в различен тип влажни зони – езера, блата, рибарници и язовири. С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина, Бургаските влажни зони и по р. Арда. С епизодично гнездене в Софийското поле. Често неразмножаващи се индивиди могат да се регистрират и в други райони на страната (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на малката бяла чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в Червената книга на Р България в категория „Почти Застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 500 – 2000 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – стабилна. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е намаляваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 3000 – 5000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, G01, H01, J02, K01, F26, M08 и G05.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша”

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация на малката бяла чапла се оценява на **14 – 18 двойки**, което представлява **0,9 – 2,8 % от националната гнездяща** популация (оценка „А”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А” – отлична стойност. Установената понастоящем гнездова численост е под посочената в СФД.

Съгласно СФД мигриращата популация на малката бяла чапла е **10**, което представлява **0,2 – 0,3 % от националната мигрираща** популация (оценка „А”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А” – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Малката бяла чапла е един от сравнително често срещаните гнездящи видове по българското поречие на р. Дунав (Shurulinkov et al., 2019b). Публикуваните данни за числеността на гнездящите двойки в СЗЗ „Остров Ибиша” показват значителни изменения в отделните години. През 2006 г. числеността на вида е оценена на 120 двойки, а в периода 2011-2014 е в диапазона 14-20 двойки (Shurulinkov et al., 2019b). Теренното проучване през 2021 г. установи **5 гнезда**. Година по-рано (2020 г.) са установени 14 гнезда на малки бели чапли (Чешмеджиев и Христов, 2020).

Катастрофалният спад на вида в зоната е отражение на общата тенденция на деградация на смесената чаплого-корморанова колония там. При всичките видове, формиращи колонията, има неблагоприятни промени. Като изчезнали елементи от колонията могат да се посочат: *Microcarbo pygmaeus* (малък корморан) с данни за последно гнездене от 2006 г., *Ardeola ralloides* (гривеста чапла) с данни за последно гнездене от 2014 г. и *Platalea leucorodia* (лопатарка) с последни данни за гнездене от 2014 г. При съпътстващите в колонията видове *Ardea cinerea* (сива чапла) и *Phalacrocorax carbo sinensis* (голям корморан) се наблюдава намаление на гнездовата численост, а при *Nycticorax nycticorax* (нощна чапла) силно намаление. Ако се запази негативната тенденция, вероятно малката бяла чапла ще е следващият вид, който ще изчезне от тази колония. Основен фактор за тези процеси са мащабните сечи в непосредствена близост до колонията и свързаните с това промени в местообитанията и засилено безпокойство. Краткосрочните и средносрочните ни прогнози за развитието на тази колония в настоящата ѝ локация са неблагоприятни, основно заради състоянието на горската растителност. Наблюдава се разпад на колонията и е възможно тя да се премести, като най-вероятни нови локации са опашката на остров Ибиша, затон в северната част на острова (извън ПР „Ибиша“) или на съседните острови в СЗЗ „Остров до Горни Цибър“

Изготвянето и утвърждаването на план за управление на ПР „Ибиша“ през 2015 г., където се намира гнездовата колония, не допринесе за опазването ѝ и в частност за опазването на малката бяла чапла. Постигането на първите две главни дългосрочни цели в посочения план за управление е по въпрос, което налага критична ревизия на плана.

Наблюденията ни от периода 2006-2014 г. показват, че основните хранителни местообитания на вида са на територията на Румъния в блатно-езерния комплекс

Бистрец, крайбрежните плитчини на р. Дунав, затоните на о-в Ибиша и съседните острови, Цибърското блато и др. Не разполагаме с данни за значими промени в хранителната база за вида в района на СЗЗ „Остров Ибиша ” и допускаме, че това не е водещ фактор за състоянието на вида в зоната.

Наличната информация за мигриращата популация на вида е ограничена и непълна. По време на теренното проучване през 2021 на 07 септември са установени общо 4 индивида в близост до зоната (на ок. 2 км). Нужна е валидация и актуализиране на тези данни в резултат на адекватен мониторинг в периода август – март.

По време на миграция малките бели чапли се концентрират по пясъчните коси, островчета и плитчини на р. Дунав около опашката на о-в Ибиша и българския бряг на реката.

Площта на подходящите гнездови местообитания за вида в зоната включва всички плитководни брегови и разливни части на затоните о. Ибиша, които са обрасли с горска растителност – ок. 60 ha.

Основна заплаха за вида е безпокойство от хора по време на гнезденето.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най- малко 14 двойки	Определена на база данните от СДФ и теренните проучвания от 2020 и 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 14 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най- малко 10 инд.	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода август – март месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най- малко 70	Включва горските плитководни брегови и разливни части на затоните о. Ибиша, които са обрасли с горска растителност	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 70 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 50 ha	Включват се крайбрежните плитчини на р. Дунав на българския бряг и о-в Ибиша и затоните.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 50 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Ново село и Козлодуй) е оценено съответно на добро (2) и неизвестно според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за „Остров Ибиша“

Необходима е следната актуализация в СФД в частта за оценка на зоната по следния начин:

- Предлагаме промяна в оценката за числеността и плътността на гнездящата и мигриращата популация, съответно от „А“ на „В“ и от „А“ на „С“, съобразно ниския процент от националната популация на вида, която зоната поддържа;
- Промяна в показателите за опазване и общата оценка за значимостта на зоната за опазване на вида от „А“ на „В“, съобразно доводите по-горе

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A026	<i>Egretta garzetta</i>			r	14	18	p		G	B	B	C	B
B	A026	<i>Egretta garzetta</i>			c	10	10	i		G	C	B	C	B

Специфични цели за A023 *Nycticorax nycticorax* (Нощна чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото на нощната чапла достига до 63 см., а размахът на крилата ѝ - до 110 см. Оперението е трицветно. Долната страна на врата, гърдите, челото и бузите са бели. Горната страна на главата и гърбът са черни с метален блясък, а останалата част от тялото е сива или сиво-охрена. През размножителния период от тила израстват две дълги лентовидни пера, които през останалите сезони липсват. Има сравнително къси крака с дълги нокти и червени очи. Няма полов диморфизъм. Горната част на тялото на младите индивиди е тъмнокафява, с ръждиви надлъжни черти и многобройни бели капковидни петна, по които се различава от големия воден бик. Долната част е белезникава с кафяви ивици по гърдите.

Характер на пребиваване в страната

Нощната чапла е гнездящ, прелетен, преминаващ и по изключение зимуващ вид в България (Симеонов и др. 1990). Пролетната миграция е през март-април, а есенната – през август-септември. Зимува в Африка.

Характерно местообитание

Нощната чапла обитава блата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, всички обрасли с изобилна блатна растителност, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва от май и продължава до август, по изключение до септември. Гнезди в самостоятелни, или смесени колонии заедно с други видове чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Единични гнезда не са известни. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездата са разположени предимно в горните етажи или до около 1 м от водната повърхност (Симеонов и др. 1990). Снася 3 – 5 яйца и има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се предимно с животни - риби, водни охлюви, ракообразни, насекоми, жаби, гущери, гризачи и други малки водни и наземни животни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина, Бургаските влажни зони, по р. Арда и Софийското поле (Янков отг. ред., 2007), Дунавската равнина (Шурулинков и др., 2005).

Природозащитният статус на нощната чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен е в SPEC 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) **националната гнездяща популация на вида се оценява на 500 – 2500 двойки**. Краткосрочната тенденция на

популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **намаляваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – стабилна. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е **намаляваща**.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **2500 – 6000 индивида**. Пролетната миграция е през март-април, а есенната от края на август до ноември.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, K01, F26, G01, H01, J02, M08 и G05.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша“

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната като **гнездящ** и **мигриращ** (концентриращ се по време на миграция). Гнездовата численост в СФД е определена на 18-36 двойки, което е 1,4 - 3,6 % от националната популация на вида. Популацията е оценена с оценка „В”. Опазването на вида е отлично – оценка „А”, изолацията – оценка „С”, а общата оценка за значимост е „А”. Установената понастоящем гнездова численост е под посочената в СФД.

Числеността на нощната чапла по време на миграция в зоната е определена на 10 екз., което представлява 0,2 – 0,4 % от националната мигрираща популация. Оценката в СФД за популация е „В”, опазването е отлично – оценка „А”, изолацията е оценена със „С” и общата оценка е „А”.

4. Анализ на наличната информация

Публикуваните данни за числеността на гнездящите двойки в СЗЗ „Остров Ибиша” показват значителни изменения в отделните години. През 2006 г. числеността на вида е оценена на 130 двойки, а в периода 2011-2014 е в диапазона 18-50 двойки (Shurulinkov et al., 2019b). **Теренното проучване през 2021 г. установи 20 двойки**. Година по-рано (2020 г.) са установени 9 гнезда на нощни чапли (Чешмеджиев и Христов, 2020).

Катастрофалният спад в числеността на вида в зоната е свързан с общата тенденция на деградация на смесената чаплого-корморанова колония там. При всичките видове, формиращи колонията, има неблагоприятни промени. Като изчезнали елементи от колонията могат да се посочат: *Microcarbo pygmaeus* (малък корморан) с данни за последно гнездене от 2006 г., *Ardeola ralloides* (гривеста чапла) с данни за последно гнездене от 2014 г. и *Platalea leucorodia* (лопатарка) с последни данни за гнездене от 2014 г. При съпътстващите в колонията видове *Ardea cinerea* (сива чапла), и *Phalacrocorax carbo sinensis* (голям корморан) се наблюдава значимо намаление на гнездовата численост, а при *Egretta garzetta* (малка бяла чапла) намалението е много силно. Ако се запази негативната тенденция, вероятно малката бяла чапла ще е следващият вид, който ще изчезне от тази колония. Основен фактор за тези процеси са мащабните сечи в непосредствена близост до колонията и свързаните с това промени в местообитанията и засилено безпокойство. Краткосрочните и средносрочните ни прогнози за развитието на тази колония в настоящата ѝ локация са неблагоприятни, основно заради състоянието на горската растителност. Наблюдава се разпад на колонията и е възможно тя да се премести, като най-вероятни нови локации са опашката на остров Ибиша, затон в северната част на острова (извън ПР „Ибиша“) или на съседните острови в СЗЗ „Остров до Горни Цибър“.

Изготвянето и утвърждаването на план за управление на ПР „Ибиша“ през 2015 г., където се намира гнездовата колония, не допринесе за опазването ѝ и в частност за опазването на нощната чапла. Постигането на първите две главни дългосрочни цели в

посочения план за управление е под въпрос, което налага да бъде направена критична ревизия на плана.

Наблюденията ни от периода 2006-2014 г. показват, че основните хранителни местообитания на вида са на територията на Румъния в блатно-езерния комплекс Бистрец, крайбрежните плитчини на р. Дунав, затоните на о. Ибиша и съседните острови, Цибърското блато и др. Не разполагаме с данни за значими промени в хранителната база за вида в района на СЗЗ „Остров Ибиша ” и допускаме, че това не е водещ фактор за състоянието на вида в зоната.

Наличната информация за мигриращата популация на вида е ограничена и непълна. Нужна е валидация и актуализиране на тези данни в резултат на адекватен мониторинг в периода август – март.

По време на миграция нощните чапли обитават крайбрежните зони, пясъчните коси, островчета и затоните.

Площта на подходящите гнездови местообитания за вида в зоната включва всички плитководни брегови и разливни части на затоните на о. Ибиша, които са обрасли с горска растителност – ок. 60 ha.

Основна заплаха за вида е безпокойство от хора по време на гнезденето

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 20 двойки	Определена на база данните от СДФ и теренните проучвания от 2020 и 2021 г.	Подобряване на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 20 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 инд.	Целевата стойност е определена от СДФ. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода август – март месец.	Поддържане на мигриращата популация на вида в зоната в размер от най-малко 10 индивида.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания	ha	Най-малко 70	Включва горските плитководни брегови и разливни части на затоните на о. Ибиша, които са обрасли с горска	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
на вида			растителност	на вида в защитената зона, в размер на най-малко 70 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания	ha	Най-малко 50 ha	Включват се крайбрежните плитчини на р. Дунав на българския бряг и о-в Ибиша и затоните.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 50 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Остров Ибиша”

Необходими са следните промени в СФД:

- по отношение на размера на гнездящата популация и оценката на зоната този вид, съобразно наличните данни към момента (текста в Анализ на наличната информация;
- Промяна в оценката за численост и плътност на мигриращата популация, съобразно ниския % от националната популация на вида, която зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A023	<i>Nycticorax nycticorax</i>			r	9	50	p		G	B	C	C	A
B	A023	<i>Nycticorax nycticorax</i>			c	10	10	i		G	C	C	C	A

Специфични цели за A024 *Ardeola ralloides* (Гривеста чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 45 см. Размах на крилете: 86 см.

Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през размножителния период имат на главата удължени украсяващи пера с черни ръбове, гърбът е жълто-кафяв, клюнът синкав, с черна предна половина, краката са червеникави, кожата около очите е синьо-зелена. През другите сезони клюнът, краката и кожата около очите са жълто-зелени. Младите отгоре са кафяви, а отдолу по-светли с кафяви щрихи. Клюнът е с жълта основна половина.

Характер на пребиваване в страната

Гривестата чапла е гнездящо-прелетен вид в България (Симеонов и др. 1990). Пролетната миграция е през март-април, а есенната – август до октомври. Зимува в Африка, южно от Сахара.

Характерно местообитание

Гривестата чапла обитава блатата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва към края на април и продължава до началото на август. Гнезди в смесени колонии. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездото е разположено предимно в долните етажи на дърветата, или до около 1 м. от водната повърхност (Симеонов и др. 1990). Снася 4 – 6 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с малки рибки, земноводни, насекоми и безгръбначни. В изследване на птици от Софийско са установени *Rana ridbunda*, *Tinca tinca*, *Carasius auratus*, *Cobitis tenia*, Libellulidae, *Gryllotalpa gryllotalpa*, Dytiscidae, Elateridae, Hydrophilidae, Chrysomelidae, Curculionidae, Chilopoda, *Asellus aquaticus*, Lumbricidae. Ловува в ранните утринни часове и особено привечер. Местата за хранене са отдалечени до около 10 км. от гнездовите колонии (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядък и малоброен гнездящ вид. Гнезди по Дунавските острови и в различен тип влажни зони – езера, блатата, рибарници и язовири. С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина и Бургаските влажни зони. Сигурно, но епизодично находище в Софийското поле (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на гривестата чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен е в SPEC 3. Включен в Червената книга на Р

България в категория „Застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 150 – 550 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също намаляваща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 600 – 1200 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, G01, H01, J02, K01, M08 и G05.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша“

Според СФД на зоната, гривестата чапла е гнездящ прелетен и концентриращ се по време на миграция вид. Гнездовата популация е посочена с размер от 2-4 двойки. Това представлява средно 0,86 % от националната гнездова популация. Оценката за значимост в СФД е „В“, а следва да бъде „С“. Вероятно тя е правена на база остарели вече занижени данни за гнездовата популация у нас. Опазването на вида в зоната е оценено като отлично – оценка „А“, изолацията – оценка „С“, а общата оценка е „А“, като според нас е логично да бъде „В“.

Мигриращата популация на гривестата чапла в СФД е посочена на 10 екз. Това представлява 1,1% от националната мигрираща популация. Предвид че данните за последната не са сигурни и се базират само на експертно мнение, считаме че оценките в СФД могат да не бъдат променяни. Значимостта на опазваната мигрираща популация в зоната е оценена с „В“, опазването – „А“, изолацията – „С“, обща оценка – „А“.

4. Анализ на наличната информация

Гривестата чапла гнезди в голяма смесена колония разположена на хибридни тополи и отделни стари върби в източната част на о. Ибиша. Числеността в стандартния формуляр правилно отразява наличните данни за периода 2006-2013 г. когато числеността на вида варира в посочените рамки - 2-4 двойки (Shurulinkov et al. 2019b). През 2014 г., числеността на гнездещите гривести чапли достига 9 двойки. През 2020 г. и 2021 г. видът не беше установен като гнездещ в колонията (Чешмеджиев, Христов 2020, настоящото проучване). На база на тези данни числеността в СФД следва да се коригира на 0-9 двойки.

Потенциалните гнездови горски местообитания на гривестата чапла на о. Ибиша са около 134 ха. Те трябва да се имат предвид в цялост макар колонията да е разположена на няколко дървета и на много малка площ. Това е така защото този тип колонии постепенно се разширяват в някои случаи, а в други изцяло се преместват, поради изсъхване на дърветата, изсичането им или безпокойство от страна на човека или на едър пернат хищник.

Местообитанията на вида за хранене /през гнездовия и през миграционния период/ включват пясъчните острови и коси в зоната и плитките крайбрежни участъци на р. Дунав. Пясъчните коси при ниски нива на р. Дунав достигат до около 17 ha., а при

високи могат да бъдат на 100% заляни. Трябва да добавим и около 10 ha плитки брегове. Общо площта на местообитанията пригодни за хранене на вида са около 27 ha. Основната част от гривестите чапли от колонията летят да се хранят в района на ез. Бистрец, в Румъния.

Заплахи за вида в зоната са сечта на дървесна растителност на о. Ибиша довел до изсичане на около 1/3 от горите на острова – както тополови култури така и естествени крайречни гори, хидротехническото строителство по брега, безпокойството на гнездящите птици от рибари при високи нива на р. Дунав, замърсяването на водите на р. Дунав.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 5 двойки	Определена на база СФД, литературни данни (Shurulinkov et al. (2019b) и данни от проучванията 2020-2021 г. Необходимо е подобряване на популацията поради липса на гнездене през последните 2 г.	Подобряване на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 5 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 5 индивида установен и по време на миграция	Миграцията на вида в зоната е слабо проучена. Налагат се допълнителни изследвания по въпроса. Провеждане на допълнителни изследвания през април-май и август – септември за установяване на броя на мигриращите гривести чапли.	Поддържане на мигриращата популация от поне 5 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 134 ha	Включва всички потенциални горски местообитания на острова където колонията би могло да се разположи.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 134 ha.
Местообитание на вида:	ha	Най-малко	Изчислена на база плитката част от р. Дунав на 1 m от	Поддържане на площта на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Площ на подходящите хранителни местообитания на вида		17 ha	брега на островите и сушата в рамките на зоната. Към тази площ може да се добави местообитанието пясъчни коси и островчета. При високи нива на р. Дунав, над 400 см. при Лом, няма подходящи хранителни местообитания за вида в зоната поради заливането им с дълбоки дунавски води. Тогава птиците се хранят изцяло в Румъния и евентуално в разливите в района на осушеното Цибърско блато.	подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 17 ha
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично – High	
			2-Добро - Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо - Poor	
			5-Много лошо - Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател Риби (пункт Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Остров Ибиша“

С оглед на наличните актуални данни:

- Гнездовата численост в стандартния формуляр на зоната трябва да се коригира от 2-4 двойки на 0-9 двойки. Трябва да се отбележи, че в СФД са дублирани параметрите за гнездовата популация (Т – г) и следва да се премахне един от редовете за *Ardeola ralloides* в таблица 3.2.;

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A024	<i>Ardeola ralloides</i>			r	–	9	p		G	C	A	C	B
B	A024	<i>Ardeola ralloides</i>			c	10	10	i		G	B	A	C	A

Специфични цели за A030 *Ciconia nigra* (Черен щъркел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 90-105 cm, тегло 2,4 - 3,6 kg, размах на крилата – 120 - 138 cm., дължина на крилото 52-60 cm. Оперението е черно с синкавовиолетов отблясък, коремът е бял. Клюнът и краката са червени, при младите кафеникави. Няма полов диморфизъм, женските са само малко по-дребни от мъжките. Оперението на младите е без синкавовиолетов отблясък. Често използва в полет въздушните термики за да набира височина. При миграция, летуване и зимуване образува големи самостоятелни ята, често надхвърлящи 50 екз.

Характер на пребиваване в страната

Черният щъркел е далечен мигрант. Пролетната миграция е от началото на март до средата на май. Есенната миграция е от втората половина на август до края на октомври. Късноесенните и зимните скитания са от началото на ноември до края на февруари. В оризищата северно от Пловдив няколко десетки птици редовно зимуват от 1978 г. насам, което е първото известно зимовище на вида в Западна Палеарктика (Големански гл. ред. 2015). Отделни птици или малки групи зимуват нередовно и в други части на Горнотракийската низина. Максималната численост, отчетена при Бургаския залив през 2011 г. е 1 998 индивида, а за периода 2012-2017 г. численостите варират между 3 781 и 6 293 индивида (Michev et al., 2018).

Характерно местообитание

Гнезди в равнинни, полупланински и планински широколистни гори, скални комплекси, проломи на реки, ждрела. Най-често в дъбови и дъбово-липови гори, порядко габъррови и букови. Много рядък в иглолистни гори в планините, обикновено в борови. Храни се по реки, язовири, микроязовири, рибарници, оризища, влажни ливади, ниви и др.

Гнездовия хабитат включва всички типове горски местообитания у нас, с изключение на горите от клек, мура и келяв габър.

Хранене

Храни се предимно с риба, земноводни, едри околводни безгръбначни, понякога и с дребни бозайници и новоизлюпени малки на наземно гнездящи птици.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Масово гнезди в низинни и нископланински гори в ЮИ България – в Тунджанската хълмиста низина (70-80 дв.), Сакар и Източните Родопи (Стойчев и др 2008, Даскалова и др.2020). Многоброен и в Източна Стара планина, Поломието и Лудогорието. В

Западна България по-малоброен, повече двойки там гнездят в Северозападна България и Предбалкана. В горите над 1000 м. е рядък и спорадично разпространен. По Дунавските острови е сравнително рядък и малоброен –установен е да гнезди на 11 острова, но в прилежащите части на Дунавската равнина е по-чест като общата численост в крайдунавския район е оценена на 80-150 дв. (Cheshmedzhiev et al., 2019).

Включен в Червената книга на България като уязвим (Големански В. Ред. 2015).

Понастоящем популацията се оценява на 600-900 гнездещи двойки (Докладване на България по чл.12) и е разпространен в цялата страна. Тенденцията в гнездовата численост на популацията и в разпространението у нас е положителна. Съгласно Докладването от 2019 г., краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е увеличаваща се. Според нашите данни и краткосрочната тенденция показва увеличение.

Посочени са следните заплахи: земеделски дейности, генериращи точкови замърсявания на повърхностните води, както и спортни и туристически дейности извън населените места и туристическите зони. Всъщност вида страда най-силно от горскостопанските дейности при които се унищожават гнездовия му хабитат, възниква значително безпокойство и дори се отсичат дървета с гнезда. Други негативни фактори са изграждането на ВЕЦ по реките, създаването на нови и разширяването на стари каменни кариери, сблъсъците с електропреносната мрежа, изграждането на ветрогенератори, незаконния отстрел в района на рибовъдни стопанства и язовири.

Черният щъркел се опазва също така и като **мигриращ вид** с численост 2 000-11 000 индивида (Michev et al., 2011, Mateeva, Iankov 2013). Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: отводняване, рекултивация и преобразуване на влажни зони, блата, и др. в селищни или туристически зони; електропреносна и комуникационна мрежа (кабели).

В Червената книга (Големански отг. ред. 2015) е посочено като заплаха замърсяването на влажните зони, преследване в рибни стопанства и др.

3. Състояние на вида в СЗЗ „Остров Ибиша” BG0002007

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната черният щъркел е гнездящ и мигриращ вид. Гнездящата популация на вида се оценява на **1 двойка**, което представлява **0,1 % от националната гнездяща** популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД мигриращата популация на черния щъркел се оценява на **5-6 индивида** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Черният щъркел гнезди редовно в СЗЗ „Остров Ибиша“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). Една двойка е наблюдавана многократно по време на размножителния сезон (01.05.2009; 11.05.2011; 04.06.2012; 10.07.2015; 28.05.2016; 23.06.2018, Чешмеджиев, непубл. данни). Черният щъркел се среща редовно по време на миграции с численост, като на 06.09.2017 са регистрирани 6 инд. (Чешмеджиев, непубл. данни). Единични птици мигрират през територията на СЗЗ „Остров Ибиша“. Все пак е нужно да се

проведе по-детайлно проучване върху пролетната и есенната миграция на вида в границата на зоната.

По време на теренното проучване през 2021 г. не са регистрирани заплахи за вида. Въпреки това горскостопански дейности и практики по време на размножителния сезон биха имали лимитиращо въздействие върху черния щъркел.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Мин. 1 дв.	Размерът на гнездовата популация силно ще зависи от наличието естествени крайречни гори на възраст над 60 г. и поддържането на подходящи местообитания. В СЗЗ „Остров Ибиша“ гнезди 1 двойка.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Мин. 5 инд.	Поддържането на местообитанията на вида в зоната е необходима предпоставка за задържането на мигриращите ята черни щъркели, но не е достатъчно условие за поддържане на посочената численост. Тя зависи и от състоянието на гнездовите популации, които формират този миграционен поток и факторите, които влияят върху тях – нещо, върху което никакви конзервационни дейности на наша територия не биха имали ефект.	Поддържане на мигриращата популация на вида в зоната в размер от най-малко 5 индивида..
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания	ha	Най-малко 143 ha.	Изчислена на база наличието на крайречни гори в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N16 – широколистни гори.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
				зона, в размер на най-малко 143 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 215 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела. Видът най-вероятно се храни извън територията на зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 215 ha.
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
			1-Отлично - High	
			2-Добро - Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо - Poor	
			5-Много лошо - Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Ново село и Козлодуй) е оценено съответно на добро (2) и неизвестно според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002007 „Остров Ибиша”

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на гнездящата и мигриращата популация на черния щъркел в зоната, не предвиждаме промени в СФД.

Специфични цели за A034 *Platalea leucorodia* (Лопатарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 80 – 93 cm. Размах на крилата: 120 – 135 cm. Оперението при възрастните е бяло, с жълто петно на гърдите и характерна „грива” на тила. Клюнът е

характерен, дълъг с лопатовидно разширение на върха. Младите имат черни върхове на крилата. В полет вратът е изправен, за разлика от чаплиите.

Характер на пребиваване в страната

Бялата лопатарка е гнездящо-прелетен и по изключение зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от март до края на април, а есенната – от август до края на септември (Симеонов и др., 1990). Зимува в Африка.

Характерно местообитание

Бялата лопатарка обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви, заливни и равнинни гори, речни разливи, влажни ливади, рибарници, а по време на миграции се среща и в солници, тузли, микроязовири и др. Размножителният период е от края на април до края на юни. Гнезди в самостоятелни или смесени колонии заедно с чапли, корморани и блестящи ибиси. Гнездата са разположени по-често в тръстикови масиви и храсталаци от бяла и сива върба, на бяла топола и др. (Симеонов и др., 1990). Снася 3 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с водни насекоми, ракообразни, рибки, дребни земноводни и др. (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснати гнездови находища в смесени колонии от чапли и корморани по поречието на река Дунав и в единственото сигурно находище по Черноморието - блатото Пода край Бургас (Янков отг. ред., 2007), което е част от Специално защитена зона „Комплекс Мандра-Пода“. По поречието на река Дунав гнезди предимно на острови, а по-рядко - в блата (в СЗЗ „Сребърна“, СЗЗ „Комплекс Калимок“, СЗЗ „Комплекс Беленски острови“) (Shurulinkov et al. 2019b). В различните райони колониите често променят своето местоположение, което води до известни колебания в разпространението.

Природозащитният статус на бялата лопатарка според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в SPEC 2. Включен в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 80 – 150 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също флукуираща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е флукуираща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 500 – 1000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: А31, J02, F03 и F26.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша ”

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната като гнездящ и мигриращ (концентриращ се). Гнездовата численост в СФД е определена на 6-14 двойки, което е 7 – 9 % от националната популация (оценка „В“). Опазването е отлично – оценка „А“, изолацията – оценка „С“, а общата оценка за значимост е „А“ – отлична стойност.

Според СФД, числеността на лопатарката по време на миграция в зоната е определена на 1 екз. Това представлява под 1 % от националната мигрираща популация на вида (оценка „С”В). Опазването на вида е отлично (оценка „А”). Популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”) и общата оценка е „А” – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Данните за състоянието на вида показват, че до скоро СЗЗ „Остров Ибиша” беше едно от традиционните гнездови находища на вида в страната. В периода 2006 – 2014 година гнездовата численост варира както следва: 2006 – 6 дв., 2010 – 14 дв., 2011 – 6 дв., 2011 – 13 дв., 2013 - 9 дв., 2014 – 5 дв. (Shurulinkov et al. 2019b). В последствие видът изчезва от зоната като гнездящ. По време на полевите изследвания през 2020 (Чешмеджиев, 2020) и 2021 г. гнездене на вида не е установено. Изчезването на вида от зоната е отражение на общата тенденция на деградация на смесената чаплого-корморанова колония там. При всичките видове, формиращи колонията, има неблагоприятни промени. Като изчезнали елементи от колонията освен лопатарката могат да се посочат още *Microcarbo pygmaeus* (малък корморан) с данни за последно гнездене от 2006 г. и *Ardeola ralloides* (гривеста чапла) с данни за последно гнездене от 2014 г. При съпътстващите в колонията видове *Ardea cinerea* (сива чапла) и *Phalacrocorax carbo sinensis* (голям корморан) се наблюдава значимо намаление на гнездовата численост, а при *Nycticorax nycticorax* (нощна чапла) и *Egretta garzetta* (малка бяла чапла) намаляването на числеността се много силно. Ако се запази негативната тенденция, вероятно малката бяла чапла ще е следващият вид, който ще изчезне от тази колония. Основен фактор за тези процеси са мащабните сечи в непосредствена близост до колонията и свързаните с това промени в местообитанията и засилено безпокойство. Краткосрочните и средносрочните ни прогнози за развитието на тази колония в настоящата ѝ локация са неблагоприятни, основно заради състоянието на горската растителност. Наблюдава се разпад на колонията и е възможно тя да се премести, като най-вероятни нови локации са опашката на остров Ибиша, затон в северната част на остров (извън ПР „Ибиша“) или на съседните острови в СЗЗ „Остров до Горни Цибър“

Изготвянето и утвърждаването на план за управление на ПР „Ибиша“ през 2015 г., където се намира гнездовата колония, не допринесе за опазването ѝ и в частност за опазването на лопатарката. Постигането на първите две главни дългосрочни цели в посочения план за управление е по въпрос, което налага на плана бъде направена критична ревизия.

Наблюденията ни от периода 2006-2014 г. показват, че основните хранителни местообитания на вида са на територията на Румъния в блатно-езерния комплекс Бистрец. Не разполагаме с данни за значими промени в хранителната база за вида в района на СЗЗ „Остров Ибиша ” и значението на този фактор не може да бъде оценено.

По време на миграция лопатарките се концентрират по пясъчните коси, островчета и плитчини на р. Дунав около опашката на о-в Ибиша.

Площта на подходящите гнездови местообитания за вида в зоната включва всички плитководни брегови и разливни части на затоните на о. Ибиша, които са обрасли с горска растителност – ок. 60 ha.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели				
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи и двойки	Най-малко 6 двойки	Определен на база теренните проучвания до 2014 г.	Подобряване на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 6 гнездящи двойки.				
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Тя зависи и от фактора безпокойство.	Поддържане на мигриращата популация на вида в зоната в размер от най-малко 1 инд.				
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 70 ha	Включва горските плитководни брегови и разливни части на затоните о. Ибиша, които са обрасли с горска растителност	Поддържане и възстановяване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко до 70 ha.				
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания	ha	Най-малко 50 ha.	Включват се крайбрежните плитчини на р. Дунав на българския бряг и о-в Ибиша.	Запазване на площта крайбрежните плитчини в зоната най-малко до 50 ha.				
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <td>Екологично състояние</td> </tr> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> </table>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с
Екологично състояние								
1-Отлично – High								
2-Добро – Good								
3-Умерено – Moderate								

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)			<p>4-Лошо – Poor</p> <p>5-Много лошо – Bad</p> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Остров Ибиша ”

Необходима е промяна в СФД:

- оценката на гнездовата численост от 6-14 дв. на 0-14 дв., както и оценката на мястото (съобразно анализа на наличната информация в т. 4);
- необходима е промяна в оценката за мигриращата популация съобразно ниския процент от националната популация, която зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A034	<i>Platalea leucorodia</i>			r	0	14	p		G	B	C	C	B
B	A034	<i>Platalea leucorodia</i>			c	1	1	i		G	C	C	C	B

Специфични цели за A038 *Sygnus sygnus* (Поен лебед)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 140-160 cm, тегло 5,0 -14,0 kg, а размахът на крилата – 205-235 cm. (Svensson et al., 2009). Оперението е изцяло бяло. Клюнът е жълто-черен. Краката са черни. Няма полов диморфизъм, но се наблюдава възрастов. Младите индивиди са сивокафяви, със сив клон с черен връх. От водата излита тежко, набирайки скорост с продължително разбягване по водната повърхност. При летенето се чува ясен звук от размахването на крилата. Най-често мигрира и зимува на ята.

Характер на пребиваване в страната

Пойният лебед у нас е зимуващ и мигриращ вид. През зимата големи ята от този вид долитат от север и се концентрират главно по Черноморското крайбрежие, р. Дунав и някои от по-големите вътрешни водоеми. Пролетната миграция е от средата на февруари до началото на април. Есенната миграция е през ноември и декември.

Характерно местообитание

По време на миграция и зимуване се среща в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в средни течения на реки, в плитководни участъци на р. Дунав, както и в морето. Най-често избира средни по размер или големи влажни зони в близост до посеви със зимна пшеница, където през деня се храни. Предпочита по-плитки водоеми или по-плитките части на язовирите. Много рядък в дълбоки язовири в полупланински и предпланински райони.

Хранене

Храни се главно с водна растителност – водорасли и др., с поници на пшеница, с рапица и листа на други култури и семена. В малки количества яде и водни безгръбначни – червеи, ларви на насекоми и мекотели (Cramp & Simmons eds. 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Пойният лебед зимува в цялата страна, във водоеми под 1200 м.н.в. Най-значителните зимни концентрации са по брега на Черно море – в районите на езерата Шабленско и Дуранкулашко и в района на Бургаските езера, и особено около яз. Мандра. Ята, най-често от 5 до 35 екз. зимуват и във редица вътрешни язовири като Жребчево, Горни Дъбник, Пясъчник, Малко Шарково, Пет могили, Церковски и др. както и по река Дунав. По-рядък в Северозападна България и по вътрешните реки.

Числеността на зимуващите у нас пойни лебеди според Докладването по чл.12 е **500 – 1500 екз.** Тенденциите –както краткосрочна така и дългосрочна са **нарастващи**. При по-сурови зимни условия броят на зимуващите пойни лебеди е значително по-висок отколкото при по-топло време през зимата.

По време на миграция пойният лебед също може да се срещне из водоеми в цялата страна. Според Докладването по чл.12, понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на **200 – 700 индивида**. Тенденции са **неизвестни**.

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Не е включен в SPEC категориите. Включен в Червената книга на България като застрашен (EN).

В Червената книга като заплахи за пойния лебед са посочени еутрофикацията на водоемите, нелегалния отстрел, хищниците и замърсяването на почвите поради интензивното земеделие. Може да се добави и безпокойството на птиците по време на хранене от ловци и фотографи. При Докладването по чл.12 са посочени също промяната предназначението на земеделските земи в други, осушаването и запалването на тръстиката/папура във влажни зони.

Сред естествените лимитиращи фактори са масовите случаи на разпространение на птичи грип при пойния лебед в някои години и гибелта на индивиди поради тежки зимни условия.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша”

Съгласно СФД на зоната видът е само зимуващ. Зимуващата популация се оценява на до **1 индивид**, което представлява **0,07 - 0,2 % от националната популация** (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Видът зимува регулярно по р. Дунав, но с ниска численост, средно 15 инд. за периода 1977 – 2001 г. (Michev & Profirov, 2003).

По данни от СЗП в периода 2015-2020 г. видът не е установен на територията на СЗЗ „Остров Ибиша“. По време на СЗП през 2017 г. в участъка с. Сомовит – гр. Свищов са установени 6 екз., в участъка гр. Свищов – гр. Русе - 2 екз. и гр. Русе – гр. Тутракан – 4 екз. През 2019 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са установени 156 екз. (100 инд. до устието на р. Искър, Загражден) от вида, а през 2020 г. общо 26 екз. (17 инд. до о. Вардим). Значителната разлика в числеността на зимуващите птици през отделните години може да се обясни с различните климатични условия, най-вече температурата. При значително по-студената 2019 г. се наблюдават 6 пъти повече птици от вида по р. Дунав.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.	С понижаване на температурите <0° С поддържане на популация >1 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 100 ha	Включва всички ръкави от участъка от р. Дунав в рамките на СЗЗ-на. Птиците се придържат предимно в плитките участъци на р. Дунав (есенно-зимния период).	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 100 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент макрофити (JDS4-	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водолубиви</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Macrophytes)			растения - макрофити (пункт Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Fig. 5, стр. 90).	Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Остров Ибиша”

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на зимуване не е възможна актуализация на СФД.

Специфични цели за A053 *Anas platyrhynchos* (Зеленоглава патица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 50-65 cm, тегло 750- 1570 гр., размах на крилата – 81-98 cm. (Cramp & Simmons 1977; Svensson 2013). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия оперението е сиво, с черен гръб, тъмнозелена глава и тъмнокафяви гърди. Крилното огледало е синьовиолетово с чернобели кантове. Клюнът е жълт, краката оранжеви. Женската е със защитно кафеникаво оперение. Формира големи ята през прелета, линеенето и зимата. Ловен обект.

Характер на пребиваване в страната

Зеленоглавата патица у нас е гнездещ, постоянен, а също преминаващ вид по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират големи ята и се концентрират на недостъпни места за линеене. През есента и зимата големи ята от този вид, често са смесени с други видове патици, които долитат от по-северни популации.

Пролетната миграция е от началото на февруари до края на април. Есенната миграция е от началото на септември до ноември. През зимата въпреки замръзването на водоемите голяма част от зеленоглавите патици остават у нас и прекарват тук до пролетта.

Характерно местообитание

Зеленоглавата патица е много пластичен вид по отношение на гнездовото си местообитание. Гнезди в и около всякакъв тип водоеми, често и доста далеч от тях – на няколко метра. Най-често гнезди сред водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера, реки, малки обрасли с водна растителност язовири и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци и равнинни дъбови, ясенови или брястови гори покрай реките. Обича и стари речни корита обрасли с тръстика или папур. Среща се дори около напоителни канали. По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в сладководни езера, блата, мочурища, всякакви по размер язовири, реки, в бракични и солени езера. Подходящи гнездови местообитания за вида са 91F0, 91E0, 92A0, 3140, 3150, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2005).

Хранене

Зеленоглавата патица има твърде широк хранителен спектър включващ голямо разнообразие от растителни и животински храни. Семена и зелени части на околородни и сухоземни растения яде главно в есенно-зимния период и ранна пролет. Яде и различни видове висши водни растения. Понякога се храни и в житните и други /рапица, ориз/ посеви, особено нощем. Животински храни яде повече през пролетта и лятото. Животинската храна включва двукрили /главно хирономиди/ и техните ларви, едnodневки, ракообразни, бръмбари, водни кончета, ручейници, правокрили, миди (Cramp & Simmons eds. 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди в цялата страна, докъм 1500 мнв. Като гнездящ вид е многочислен и повсеместно разпространен из влажните зони (Янков отг. ред., 2007). В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на около 84-148 двойки, като това не включва гнезещите двойки в крайречните гори и в затоните по островите (Shurulinkov et al., 2019a). Посочена е положителна тенденция в числеността. Според Докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация в страната се оценява на 2500 - 4500 двойки без ясно изразена тенденция и със стабилна численост и разпространение.

Зеленоглавата патица зимува в цялата страна. Зимните концентрации често надхвърлят 2000-3000 екз. във водоеми като Атанасовското езеро, Шабленското езеро, ез. Дуранкулак, яз. Жребчево, яз. Огоста, яз. Горни Дъбник, ез. Сребърна, яз. Овчарица, яз. Розов кладенец и др. Числеността на зимуващите у нас зеленоглави патици според Докладването по чл.12 е между 30 000 и 80 000 екз. Няма ясна тенденция, числеността е стабилна, а в дългосрочен план - флукутираща.

По време на миграция зеленоглавите патици преминават над цялата страна, като най-висока численост имат по Черноморието и по р. Дунав. Според Докладването по чл.12, понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 5000 – 10 000 екз. Тази численост е твърде занижена, особено на фона на зимната численост, която нерядко не е максималната сезонна численост за страната. Специални проучвания по този въпроса за броя на мигриращите зеленоглави патици у нас не са провеждани.

При Докладването по чл.12 не са посочени никакви заплахи за вида по време на гнездовия период. Всъщност за вида отрицателно действащи фактори са отводняването на влажни зони, черпенето на водни ресурси за напояване, речните корекции и дигирането на реките, резките промени в нивото на язовири, вътрешни реки и р. Дунав в резултат на работата на хидротехнически съоръжения, безпокойството в местата за гнездене и браконьерския отстрел. Хабитатите на вида са застрашени и от палене на пожари. Крайречните гори са подложени на поголовна сеч.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г. единствените посочени заплахи за вида по време на миграция и зимуване са екстракцията на нефт и газ и промяната предназначението на земите. Първата от тези заплахи не съществува на наша територия. Втората е свързана със загубата на разливи, рибарници и някои земи на Черноморието като хабитати на вида. Освен това следва да се отбележат прекомерният отстрел, браконьерството, безпокойството в местата за хранене и почивка от страна на ловците, и тежките зимни условия.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша“

Зеленоглавката е посочена в СФД на зоната като зимуващ вид с численост до 900 екз. Това представлява 0,8% от националната зимуваща популация на вида. Съответно оценката за значимост „С“, опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията е неизолуирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“.

4. Анализ на наличната информация

През зимата зеленоглавките се срещат в зоната на големи ята. Част от птиците зимуващи в зоната навлизат редовно и в съседната ЗЗ „Остров до Горни Цибър“. На среднозимното преброяване през 2020 г., на 11 януари, са наблюдавани 260 екз. на пясъчните коси в западния край на зоната. Големи концентрации от зеленоглавки се срещат често и в околните участъци на р. Дунав през зимата.

Получените актуални резултати показват, че зеленоглавката се среща в зоната и по време на миграция. На косите в източния край на зоната се концентрират до 1000-2000 екз. в периода октомври – ноември (П. Шуруликов, Х. Динков – непубликувани данни). Това са есенни мигранти. Те трябва да бъдат отразени като корекция в стандартния формуляр.

Считаме, че числеността на вида по време на миграция в зоната трябва да се оцени на 150 – 2000 екз., което ще представлява около 15% от националната мигрираща популация и оценката за значимост следва да бъде „В“.

Местообитанията на вида по време на миграция и зимуване обхващат акваторията на зоната както и пясъчните коси. Тези местообитания имат площ около 223 ха.

Сред основните заплахи за вида в зоната през последните години е интензивната сеч на горите на остров Ибиша и браконьерския отстрел. На практика около 1/3 от горите на острова са изсечени, което макар и основно да се касае за тополови култури, все пак има силно негативно значение за птиците.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 260	Количеството на зимуващите птици ще зависи от средните температури през зимата. При по-ниски ср. темп. в района на СЗЗ се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	При ср. темп. за януари в района на СЗЗ около 0° С поддържане на популацията > 260 инд.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1500 екз.	По-голям брой птици спират на пясъчните коси в зоната при по-ниски нива на р. Дунав през лятото и	Поддържане на мигриращата популация от най-малко 150

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			есента.	екз.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида по време на миграция и зимуване	Ha	Най-малко 223 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ плюс площта на пясъчните коси и острови. Площта на пясъчните коси силно ще варира в зависимост от нивото на р. Дунав	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 223 ha.
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, -по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Поддържане/ подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или подобряване на стойност 1-Отлично състояние
			1-Отлично – High	
			2-Добро – Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо – Poor	
			5-Много лошо – Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател Водни безгръбначни (пункт Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Остров Ибиша“

Предвид наличната актуална информация за вида в зоната предлагаме следните промени в СФД:

- Въвеждане на графа за мигрираща популация на зеленоглавката в зоната с численост 150-2000 екз. Оценката на значимост е В, на опазване –В, на изолация –С и общата –В.
- В графата за зимуваща популация не се предлагат промени.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A053	<i>Anas platyrhynchos</i>			w		900	i		G	C	A	C	C
B	A053	Anas			c	150	2000	i		G	B	B	C	B

блато (Янков отг. ред., 2007, Shurulinkov et al., 2013, Shurulinkov et al., 2019a). При Докладването по чл.12 е съобщена численост на гнездовата популация у нас от 10-25 дв., с флукутации, макар реално да няма доказано гнездене напоследък.

Зимното бърне зимува в цялата страна, във всякакъв тип водоеми. Най-значителните зимни концентрации са в крайморските езера и големите вътрешни язовири в южна България (Пясъчник, Копринка, Батак и др.). В тези водоеми зимуващите концентрации често надхвърлят 1000-1500 екз. Числеността на зимуващите у нас зимни бърнета според Докладването по чл.12 е 1500- 7300 екз. Тази цифра е в известна степен занижена поради недоброто отчитане на реките при СЗП, а там често зимуват немалко зимни бърнета. Тенденциите – както краткосрочна така и дългосрочна са флукутиращи.

По време на миграция зимните бърнета са също така многочислени. Образуват концентрации от стотици индивиди дори в микроязовири. Според Докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 3000 до 10000 индивида. Тази численост е занижена. За да се оцени по-правилно миграционната численост на вида са необходими синхронни преброявания в основните места за концентрация през месеците на миграция.

Според Докладването по чл.12, като заплахи за гнездовата популация на зимното бърне е посочена модификацията на хидрологичния режим на водоемите. Тук може да се включи строителството на малки ВЕЦ по реките, което придобива масов характер през последните десетилетия, корекциите, дигирането, изправянето на речните корита. За вида през зимата са посочени като заплахи екстракцията на петрол и природен газ, замърсяването на водите и промяната на предназначението на земите. Добивът на петрол и газ у нас няма никакво значение тъй като такъв на практика няма. Заплахите са вида през зимата са прекомерният отстрел, включително с незаконни средства, в защитени територии и в забранени периоди за лов, безпокойството през прелета и зимата от ловци, рибари, туристи и рибовъди, използването на пестициди и други химикали в селското стопанство, осушаването на влажни зони и паленето на масивите с висша водна растителност.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша“

Според СФД на зоната, зимното бърне е зимуващ вид с численост до 201 екз. Това представлява 2,8% от националната зимуваща популация на вида. Оценката за популация опазвана в зоната в СФД съответно е „В“, за опазване – „А“, за изолация – „С“ и общата оценка е „В“.

4. Анализ на наличната информация

Зимното бърне се среща в зоната повече или по-малко редовно от октомври до март. Обикновено са наблюдавани малки ята. На 22.10.2016 г. е видяно ято от 10 екз. При последните среднозимни преброявания 2019-2020 г са налице следните наблюдения в или в близост до зоната - 12.01.2019 –с. Долно Линево – 5 екз, Козлодуй - 30 екз., 11.01.2020 – Станево -23 екз., Козлодуй -3 екз. Други наблюдения – 16.01.2010 – в зоната – 20 екз. (Т. Стефанов – ebird), 30.12.2020 –над Козлодуй -4 екз, 20.02.2021 – пак там – 10 екз. (Р. Попов – ebird), 4.03.2018 – Долно Линево – 20 екз. (С. Гигов – ebird).

Местообитанията на вида по време на миграция и зимуване обхващат акваторията на зоната както и пясъчните коси. Тези местообитания имат площ около 223 ha.

Сред основните заплахи за вида в зоната са браконьерския отстрел и безпокойството от моторни лодки.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 екз	Количеството на зимуващите птици ще зависи от средните температури през зимата. При по-ниски ср. темп. в района на СЗЗ се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	При ср. темп. за януари в района на СЗЗ около 0° С поддържане на популацията >10 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида по време на миграция и зимуване	Ha	Най-малко 223 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ плюс площта на пясъчните коси и острови. Площта на пясъчните коси силно ще варира в зависимост от нивото на р. Дунав	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 223 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, -по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател Водни безгръбначни (пункт Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или подобряване на стойност 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Остров Ибиша“

Не са необходими промени в СФД за този вид.

Специфични цели за A855 *Mareca penelope* (Фиш)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 42-51 cm, тегло 400 - 1090 gr, а размахът на крилата – 71-86 cm (Cramp & Simmons eds., 1977). Оперението е с изразен полов диморфизъм. При мъжките главата е ръждивокафява със златисто чело. Маховите и гърбът са светлосиви, коремът – бял. Гърдите са розови. Подопашието – черно-бяло. Крилното огледало е с голямо бяло петно, а в основата зелено с черни кантове. Женската със защитно ръждивокафяво оперение. Гласовит, често издава характерен позив. Обикновено мигрира и зимува на големи ята. Фишовете редовно излизат в нивите и в тинята покрай водоемите и търсят храна там през деня и през нощта. Видът е ловен обект.

Характер на пребиваване в страната

У нас фишът е зимуващ и мигриращ вид. През зимата големи ята долитат от северните части на Европа и се концентрират главно по големите вътрешни язовири, крайморските езера, в морето и по-големите реки, включително в р. Дунав. Пролетната миграция е от средата на февруари до първите дни на май. Есенната миграция е през октомври-декември. В по-голямата част от страната пролетната миграция е много по-добре изразена от есенната.

Характерно местообитание

По време на миграция и зимуване се среща и в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в средни течения на реки, в плитководни участъци на р. Дунав, както и в морето. Предпочита по-плитки водоеми или по-плитките части на язовирите. Среща се редовно и в планински язовири като яз. Батак. По време на пролетната миграция каца във всякакъв тип водоеми, дори в микроязовири.

Хранене

Храни се с водна растителност – водорасли и др., със зелени части на висшата водна растителност, с рапица и поници на пшеница, листа на други култури, живовлек и семена. Животинска храна поглъща само случайно (Cramp & Simmons eds., 1977; Stastny, Hudec 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Фишът зимува в цялата страна, във всякакъв тип водоеми. Най-значителните зимни концентрации са по брега на Черно море – в районите на езерата Шабленско и Дуранкулашко, в Атанасовското езеро, в Поморийското езеро, яз. Мандра, Варненското и Белославското езеро. Големи концентрации от няколкостотин екземпляра, а понякога и над 1000 се наблюдават и в яз. Пясъчник, яз. Жребчево, яз. Овчарица, яз. Розов кладенец, яз. Батак, яз. Искър и в р. Дунав. Числеността на зимуващите у нас фишове според Докладването по чл.12 е 1000 – 7500 екз. Тенденциите – както краткосрочна така и дългосрочна са неизвестни, отбелязани „с флуктуации“.

По време на миграция фишът е многочислен. Според Докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 1000 до 3000 индивида. Тази численост няма нищо общо с реалното положение тъй като тя е подценена дори ако се касаеше за един единствен водоем –Атанасовското езеро край Бургас. За да се оцени по-правилно миграционната численост на вида са необходими синхронни преброявания в основните места за концентрация през месеците на миграция. Тази численост едва ли би била по-малка от 5000 -15 000 екз.

При Докладването по чл.12 като заплахи за фиша са посочени екстракцията на петрол и природен газ и замърсяването на водите. Едва ли първият от тези фактори има някакво сериозно значение в България. Всъщност заплахите за вида са съвсем други – прекомерният отстрел, включително с незаконни средства, в защитени територии и в забранени периоди за лов, безпокойството през прелета и зимата от ловци, рибари, туристи и рибовъди, използването на пестициди и други химикали в селското стопанство.

Сред естествените лимитиращи фактори са резките промени във времето през зимата – застудяване и валежи, водещи до поледици и бързо замръзване на водоемите и околните земи при което немалко фишове загиват.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша“

Според СФД на зоната фишът е зимуващ вид с численост 0-6 екз. Тази численост представлява 0,07% от националната зимуваща популация.

Оценката в СФД за значимост на популацията е „В“, а според горепосочения процент следва да бъде „С“. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“.

4. Анализ на наличната информация

Зимува в зоната на малки ята ,от няколко птици докъм няколко десетки птици. Среща се в зоната от септември до април. Ято от 10 екз. е наблюдавано на 12.01.2019 г. до Козлодуй. Ято от 9 екз. е видяно и на 11.01.2020 г. в западния край на зоната (данни от СЗП).На същата дата в зоната е видяно и ято от 15 екз (Р. Попов-ebird). Концентрация от 20 екз. е наблюдавана на 2.03.2021 до Козлодуй (Р. Попов- ebird).

Имайки предвид горепосочените данни считаме ,че зимната численост на вида в зоната трябва да се увеличи на 0-20 екз.

Местообитанията на вида по време на миграция и зимуване обхващат акваторията на зоната както и пясъчните коси. Тези местообитания имат площ около 223 ha.

Сред основните заплахи за вида в зоната е браконьерския отстрел и безпокойството от моторни лодки на почиващи и рибари.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация:	Брой	Най-	Количеството на	поддържане

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Размер на зимуващата популация	индивиди	малко 10 екз	зимуващите птици ще зависи от средните температури през зимата. При по-високи ср. темп. в района на СЗЗ се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	на популацията >10 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида по време на миграция и зимуване	Ha	Най-малко 223 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ плюс площта на пясъчните коси и острови. Площта на пясъчните коси силно ще варира в зависимост от нивото на р. Дунав	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 223 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, -по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател Водни безгръбначни (пункт Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или подобряване на стойност 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Остров Ибиша“

Зимната численост на вида в зоната трябва да се коригира от 0-6 на 0-20 екз. Новата численост представлява 0,24% от националната зимуваща популация. Следователно оценката за значимост трябва да бъде „С“, а не „В“.

Таблицата в стандартния формуляр на зоната за фиша трябва да изглежда по следния начин:

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			A/B/C
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A855	<i>Mareca penelope</i>			w		20	i		G	C	A	C	B

Специфични цели за A067 *Viscerhala clangula* (Обикновена звънарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 42-50 cm, тегло 0,650 – 1,200 kg, размахът на крилата - 65-80 cm. В брачно оперение мъжките са с черна глава със зелен метален блясък. В основата на клюна под юздичката голямо бяло петно. Окото е жълто. Гърдите и страните са снежно бели. Задницата и гърбът са черни. На плещите е с тесни черни ивици.

При женските главата е кафява, окото е бледожълто, яката и коремът са бели. Гърдите и страните са пепелно-сиви, човката е тъмна с жълтеникава ивица преди върха.

В извънбрачно оперение мъжките са като женските в брачно оперение, но главата отстрани с черен оттенък и без бял пръстен на яката. Крилото е като в брачно оперение. Женските в извънбрачно оперение също са без бяло на якичката. При младите оперението е като възрастните женски, но главата е по-убито сиво-кафява. Без бяла яка (Svensson, 2009, Нанкинов и др. 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е мигриращ и зимуващ вид. Есенният прелет започва през октомври, но е по-масов през ноември, когато в страната пристигат по-голяма част от звънарките. Пролетният прелет е през февруари и продължава до март. По-често се среща по морското крайбрежие и р. Дунав. Мъжки половонезрял екземпляр е наблюдаван през месец юни край н. Калиакра (Нанкинов и др. 1997, Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава тихи реки, езера и блата с гористи брегове. Заливни гори и водоеми край стари гори.

Зимуващи или мигриращи звънарки могат да се наблюдават в езера и блата с голяма открита водна площ, морски заливи и устия на вливащи се в тях реки. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са основно 1110, 1130, 1150, 1160, 1170, 3270 (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

През зимата се храни предимно с мекотели. През останалото време с ларви на насекоми, дребни риби, ракообразни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядко срещана по време на миграция в цялата страна. Разпространена е основно по Черноморското крайбрежие и р. Дунав. Зимува в неголеми количества, до

57 екз. по р. Дунав и до 51 екз. по Южното Черноморие. Във вътрешността на страната и по Черноморието видът се среща в по-голям брой при по-студени зими.

Включен в Приложение ПБ на Директивата за птиците. Според IUCN вида е слабо засегнат – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) зимуващата популация е оценена на 140 – 400 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е флукуираща, променлива. За зимуващата популация са посочени следните заплахи: F02, F03, F05. Мигриращата национална популация е оценена на 0 – 500 индивида. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: C03, F02, F05.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша“

Според СФД на зоната звънарката е зимуващ вид с численост 0-4 екз. Това представлява 0,74% от националната зимуваща популация на вида. Оценката за популация опазвана в зоната в СФД е „В“, за опазване – „А“, за изолация – „С“ и общата оценка е „В“.

4. Анализ на наличната информация

Звънарката се среща в зоната редовно от ноември до март. Обикновено са наблюдавани малки ята или единични птици, но понякога и по-големи ята. Така например при среднозимни преброявания на 12 януари 2019 г., в зоната е установено ято от 33 звънарки, а на 11.01.2020 – 40 звънарки. На 11.01.2020 г. са наблюдавани 11 екз до с. Станево, малко нагоре по реката от границите на зоната.

Както показват актуалните данни числеността на вида в зоната през зимата трябва да се коригира – според нас от 0-4 екз. на 10-40 екз.

Местообитанията на вида по време на миграция и зимуване обхващат акваторията на зоната. Тези местообитания имат площ около 215 ha.

Сред основните заплахи за вида в зоната са браконьерския отстрел, безпокойството от моторни лодки и замърсяването на водите на р. Дунав.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 екз	Количеството на зимуващите птици ще зависи от средните температури през зимата. При по-ниски ср. темп. в района на СЗЗ се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	При ср. темп. за януари в района на СЗЗ около 0° С поддържане на популацията >10 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида по време на миграция и зимуване	Ha	Най-малко 215 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Площта на акваторията ще варира в зависимост от нивото на р. Дунав	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 215 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, -по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател Водни безгръбначни (пункт Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или подобряване на стойност 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Остров Ибиша“

Числеността на вида през зимата трябва да се коригира от 0-4 екз. на 10-40 екз. Новата численост представлява 9,3% от националната зимуваща популация на звънарката. Това отговаря на оценка „В“ за значимост /2-15%/.

Таблицата в стандартния формуляр на зоната за звънарката трябва да изглежда по следния начин:

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A067	<i>Bucephala clangula</i>			w	10	40	i		G	B	A	C	B

Специфични цели за A767 *Mergellus albellus* (Малък нирец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 38-44 cm. Размах на крилата 55-69 cm. Има къс клюн, главата е с високо чело и малка качулка. Мъжкият е с черно-бяло оперение с характерна „черна маска“ на очите, черна ивица на тила и две черни линии от гърба през крилото към гушата и гърдите. Женската с контрастиращи червенокафява горна половина на главата и бели подбрадие, гърло и страни на шията; също с „тъмна маска“ през очите, макар и слабо различима (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Мигриращ и зимуващ вид за страната. Появява се през ноември. В района на Бургас числеността му се увеличава към края на декември. Отлита от края на февруари до края на март. Рядко отделни птици се срещат и през април (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава горски реки с по-бавно течение и езера. По време на зимуване – по-големи реки и езера с обширни открити водни пространства, по-рядко в морски заливи (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания за търсене на храна по време на зимуване и миграция са реки, езера и морски крайбрежия, вероятно 3160, 3260, 3130, 3140, 1130, 1150, 1160 и др. според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

През зимата се храни изключително с дребни рибки (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се в цялата страна, но главно в по-големите езера и блата край р. Дунав и Черно море. Резултатите от средно-зимните преброявания в България в периода 1977-1996 г. показват, че вида е доста често срещан със средна численост от 124 индивида (максимум 333 инд. през 1996 г.). Най-широко разпространен по поречието на р. Дунав. Основните концентрации са по река Дунав в речния участък между Тутракан и Силистра (средно 22 инд., максимум – 153 инд. през 1996 г.), Мандра (средно 20 инд., максимум – 133 инд. през 1985 г.) и речен участък на Дунав между Свищов и Русе (средно 14 инд., максимум – 71 инд. през 1996 г.). През периода 1997-2001 г. средната численост на зимуващите у нас малки нирци се увеличава до 277 инд. с максимум от 1104 инд. през 1997 г. (Michev & Profirov, 2003).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. В Закона за биологичното разнообразие видът е включен в Приложение 2 и 3. Не е включен в Червена книга на Р България (2015). Според IUCN видът е „слабо засегнат“ (Least Concern) в Европа и в света (BirdLife International, 2017). Малкият нирец е включен също в Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценя на **50 – 450 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **флукутираща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), също е **флукутираща**. За зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F02, J02, F03.

Според Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на **500 – 1500 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е флукуираща. За мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: К04.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша“

Съгласно СФД на зоната, видът е зимуващ. Зимуващата популация се оценява на **до 3 индивида**, което е **0,7% от националната зимуваща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през 2021 г. през гнездовия период видът не е установен. Среща се само през зимата, най-често в малки ята.

През зимата най-значителни ята в р. Дунав са наблюдавани на 18.01.1997 г. – между Горни Вадин и Байкал – 107 екз. и 4.01.1997 г. – между Черковица и устието на р. Вит – 15 екз. (Шурулинков и др., 2005). По данни от СЗП през 2015 г. в участъка на река Дунав с. Връв – с. Долни Цибър са установени 5 екз., а през 2017 г. - 17 екз. През 2018 г. в участъка с. Горни Цибър – с. Гулянци са установени 4 екз. По време на СЗП през 2019 г. видът е наблюдаван на 16 места (общо 117 инд.) по поречието на р. Дунав. През 2020 г. видът е отчетен само на три места (общо 14 инд.) по р. Дунав.

Данните за зимуването на вида от р. Дунав показват флукуиращи числености и липса на утвърдени точки за концентриране. Липсата на конкретни наблюдения за СЗЗ „Остров Ибиша“ по време на СЗП от 2015 досега е съпоставимо с данните, посочени в СФД – до 3 индивида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Определена на база СФД и общите данни от СЗП. Количеството на зимуващите птици ще зависи от средните температури, през януари.	При ср. темп. за януари в района на СЗЗ около 0° С поддържане на популацията >1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 250 ha	Изчислена на база откритите водни площи в рамките на СЗЗ.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 250 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично - High	
			2-Добро - Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо - Poor	
			5-Много лошо - Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Остров Ибиша“

Предвид наличната информация е необходима следната актуализация в СФД:

- Промяна в оценката за численост и плътност на популацията от „В“ на „С“, съобразно ниския процент от националната популация, която зоната поддържа;

Species						Population in the site					Site assessment			
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A767	<i>Mergellus albellus</i>			w		3	i		G	C	A	C	B

Специфични цели за A075 *Haliaeetus albicilla* (Морски орел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 80-85 cm. и размах на крилата – 215-225 cm. Едър орел с широки дълги крила. Горната страна на тялото е сиво-кафява, а главата и шията – светложълти. Опашката е къса, слабо клиновидна, при възрастните е бяла, а при младите – тъмна. При полет първостепенните махови пера са разтворени като пръсти. Среща се поединично или на двойки, често в близост до водоеми (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид, със зимуващи предимно млади птици от по-северни райони (делтата на р. Дунав). От началото на 90-те години на миналия век се наблюдава бавно възстановяване на популацията, най-вече по р. Дунав (сега има най-малко 12 двойки, 6 от които на българска територия). По Черноморското крайбрежие засега има само 3 двойки. Новост е задържането на двойка във вътрешността на страната при яз. „Ивайловград“ (Иванов и др. в Червена книга на Р България, 2015). Общата численост

на гнездящите и потенциално гнездещи двойки е 23, като по Дунавското крайбрежие са 11 дв., а в Тракия и Източните Родопи – 9 дв. (Todorov et al., 2015). През зимата числеността се увеличава за сметка на скитащи и разселващи се млади птици основно от делтата на р. Дунав и се колебае вероятно между 30 и 40 индивиди. През януари 2005 г. по р. Дунав между Сомовит и Силистра са отбелязани 25 птици. Двойката има няколко гнезда, построени главно на бяла топола, които сменя през отделните години (Иванов и др. в Червена книга на Р България, 2015). В Дунавската делта (Sándor et al., 2014) е установена гнездова плътност от 0,048 дв./km². В Германия териториите на птиците варират между 2,7 и 669,7 km² (Krone and Treu, 2018).

Характерно местообитание

Крайбрежия на морета, реки и езера, богати на риба и водоплаващи птици, с високи и удобни за гнездене дървета при надморска височина от 0 до 140 м. През зимата обитава и места около изкуствени водоеми – язовири, рибарници и др. Подходящи местообитания за гнездене вероятно са 91D0, 91E0, 91F0, 92A0, а за търсене на храна – 3130, 3140, 3150, 3160, 1110, 1130, 1150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, водоплаващи птици, дребни бозайници и др.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С отделни гнездовища, съсредоточени покрай р. Дунав и по Черноморското крайбрежие, а отделни находища – и по долното течение на р. Арда. Част от двойките по Дунавското крайбрежие през отделни години гнездят на румънския бряг. В редица квадрати установен с ниска степен на достоверност за гнездене и вероятно се касае за скитащи или не гнездящи индивиди (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и в Приложение 2 и 3 на ЗБР. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN видът е с категория „слабо засегнат“ - LC (Least Concern) за територията на континентална Европа и за света (BirdLife International, 2017). Включен в SPEC 1 Рядък. Включен в Червената книга на Р България със статус „застрашен“ VU (Vulnerable).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценя на 23 – 45 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е увеличаваща се, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи и влияния: A02, B02, B03, C03, D02, E01, F03, H01, J03, L07.

Зимуващата популация е оценена на 20 – 35 индивида (за периода 2013-2018 г.). Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е увеличаваща се. Тук са посочени същите заплахи както при гнездовата популация.

Мигриращата национална популация е оценена на 10 – 40 индивида (за периода 2001-2018 г.). Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: C03, D02, E01, F03, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002007 „Остров Ибиша“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната морският орел е зимуващ вид. Зимуващата популация на вида се оценява на максимум **1 индивид**, което представлява **2,9 % от националната зимуваща** популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Въпреки, че не се опазва като гнездящ вид, 1 двойка морски орли гнезди в СЗЗ „Остров Ибиша“ (Cheshmedzhiev et al., 2019; Todorov et al., 2015). Видът е редовно наблюдаван в границите на зоната по време на размножителния сезон в периода 2010 – 2019 г. (Чешмеджиев, непубл. данни). През 2020 г. морският орел също е наблюдаван в границата на СЗЗ по време на размножителния сезон (Чешмеджиев, 2020). По време на теренното проучване през 2021 г. видът не е регистриран.

Морският орел не е регистриран в границите на СЗЗ „Остров Ибиша“ по време на СЗП през 2019 г., 2020 г. и 2021 г. 1 индивид е наблюдаван в границите на зоната по време на СЗП през 2017 и 2018 г.

По време на теренното проучване през 2021 г. не са регистрирани заплахи за вида. Въпреки това, горскостопански дейности и практики по време на размножителния сезон биха имали лимитиращо въздействие върху морският орел.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездяща популация	Брой двойки	Мин. 1 дв.	По литературни данни в СЗЗ „Остров Ибиша“ гнезди 1 дв.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Мин. 1 инд.	Количеството на зимуващите птици силно ще зависи от състоянието на подходящите хранителни местообитания.	Поддържане на популацията – мин. 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания	ha	Най-малко 143 ha.	Изчислена на база наличието на крайречни гори в рамките на СЗЗ. Данните са взети от	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на

Специфични и подробни цели на опазване на СЗ ВГ0002007 „Остров Ибиша“, съгласно Протокол № 26 от заседание на НСБР, проведено на 28.04.2022 г.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			СФД като % на местообитание N16 – широколистни гори.	вида в защитената зона, в размер на най-малко 143 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 215 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела. Видът най-вероятно се храни извън територията на зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 215 ha.
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър..

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ ВГ0002007 „Остров Ибиша“

Предвид наличната публикувана и непубликувана информация за опазването на гнездящата и зимуващата популация на морския орел в зоната предлагаме включването му в СФД и като гнездящ вид (с червено в таблицата):

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>			r	1	1	p		G	B	A	C	B
B	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>			w		1	i		G	B	A	C	B

Специфични цели за A081 *Circus aeruginosus* (Тръстиков блатар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 50-55 cm., размах на крилата: 120-130 cm. Най-едрият блатар. Има полов и възрастов диморфизъм. Женската и младото са едноцветни, тъмни, със светла

глава, а мъжкият отгоре кафяв със сива опашка и тъмни върхове на крилата. Лети с бавен, плавен махов полет, понякога планира (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

За България видът е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ. С петнисто и разпръснато разпространение в ниските части на по-голямата част от страната, по-концентрирано в централната част на Тракийската низина, поречието на р. Тунджа, Бургаската низина, на места по Черноморското и Дунавското крайбрежие и прилежащите им райони и в Софийското поле. Отделни изолирани находища и на други места в страната. През периода след 1985 г. националната популация показва постепенно възстановяване. Преобладават единично гнездещите двойки, но са познати и малки гнездови колонии. Гнездото е трудно достъпно, разположено ниско сред гъста блатна растителност (Големански гл. ред., 2015). Според Янков, отг.ред. (2007) видът наброява 220-240 двойки.

Характеристика на местообитанието

В България гнезди в блата, в растителност по периферията на водоеми и крайречни и приизворни мочурища, а през последните години наблюдаван и в посеви и други (едногодишни) тревни култури. Установен да гнезди както в приморски, крайречни и вътрешни естествени влажни зони, така и в изкуствени водоеми, като рибарници, микроязовири и язовири. Гнездата си разполага предимно в тръстикови масиви. Разпространен на надморска височина до 600 м. По време на миграции и зимуване обитава различни естествени и изкуствени влажни зони в ниските части на страната.

Проучване в Португалия разкрива, че важно местообитание са тръстиките масиви, в които се случва гнезденето и изхранването. Факторите, допринасящи за качеството на местообитанието са сезонните наводнения, които предпазват гнездата от сухоземни хищници; гъстотата и височината на тръстиката, предпазваща от вятър; наличие на храна (дребни бозайници и птици). През неразмножителния период предпочитани места за хранене са оризовите полета (Alves et al., 2014). Изследване в Испания показва че интензификацията на селското стопанство е довела до промени в състава и изобилието на плячката в земеделските земи. Тръстиките блатари в райони с интензивно земеделие консумират основно дребни бозайници и имат по-бедна диета в сравнение с тези в райони с традиционно земеделие (Cardador et al., 2012).

Хранене

Предпочитана храна са водоплаващи и блатни птици (белочела водна кокошка, зимно бърне, зеленоглава патица, калугерица, малък червеноног водобегач), бозайници (воден плъх), земноводни и влечуги (водна жаба, обикновена водна змия) (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В цялата равнинна и полупланинска част на страната, където има макар и малки влажни зони, обрасли с висша водна растителност. Основната част от популацията концентрирана в Тракийската низина, по Дунавското и Черноморското крайбрежие, в Дунавската равнина, Софийското поле и по долините на по-големите реки (Янков отг.ред, 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и в Приложение 2 и 3 на ЗБР. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа както и за света видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен е в Червената книга на Р България (2011) в категория „застрашен“.

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва като **гнездящ** с популация между 220 и 260 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи: A02, A03, A04, C03, D02, F03, J01, J02, J03, M07.

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва и като **мигриращ** с численост 3300 – 5000 индивида. Не са посочени краткосрочна и дългосрочна тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A02, A03, A04, F03, F26, D06.

В Червената книга (2015) основните посочени заплахи за вида са пресушаване и деградация на естествените влажни зони със стоящи води. Използването на отрови за борба срещу гризачи; безпокойство от рибари.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша“

Съгласно СФД на зоната, видът е мигриращ. Според СФД, мигриращата популация на тръстиковия блатар се оценява на 1-2 индивида, което е под 0,1 % от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

4. Анализ на наличната информация

По време на теренните проучвания в периода май-септември 2021 г. видът не е наблюдаван в зоната и не са открити подходящи гнездови местообитания. Анализ на информацията от обявяването на мястото като ОВМ през 1998 г. и СФД на зоната указва трайна липса на гнездови местообитания на вида в зоната от 1998 г. досега. В зоната не са провеждани целеви проучвания на миграцията на реещите се птици. Най-близката точка с подобен мониторинг е при Златията в различни местообитания и е несъпоставима.

Предвид наличието на подходящи гнездови местообитания в съседно разположената СЗЗ „Цибърско блато“ и на територията на Румъния, може да се допусне, че тръстиковият блатар използва СЗЗ „Остров Ибиша“ като място за хранене през гнездовия сезон.

Наличната информация е непълна и за изясняване на статуса на вида в зоната са необходими допълнителни целеви проучвания.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация:	Брой	Мин. 1	Целевата стойност е	Поддържане на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Размер на мигриращата популация	индивиди	инд.	базирана на информацията от СФД на зоната.	популацията – мин. 1 инд. Извършване на редовен мониторинг на пролетната и есенната миграция на реещи се птици в СЗЗ.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 150 ha	Включва крайбрежните зони и откритите територии.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 150 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент макрофити (JDS4-Macrophytes)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водолюбиви растения - макрофити (пункт Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Fig. 5, стр. 90).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002007 „Остров Ибиша”

Предвид наличната информация за настоящата гнездяща и концентрираща се численост на вида в защитената зона не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A097 *Falco vespertinus* (Червенонога ветрушка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 27-33 cm, размахът на крилата - 70-74 cm. Дребна граблива птица с големина колкото обикновената ветрушка. Крилата дълги и остри. При възрастните краката са оранжеви или оранжево червени. Мъжкият е тъмносив до черен, с ръждивочервена задна част на корема и подопашката. При женските плещите и опашката са тъмносиви, а главата и тялото отдолу – ръждивокафяви. Младите женски отдолу са с много петна. Мъжкият се отличава от тъмната фаза на средиземноморския сокол по големина и червената подопашка (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Гнездещо-прелетен. Пролетният прелет е април—май, а есенният от края на август до октомври. По време на прелет образува и големи ята от 150—200 екз., най-значимото място за концентрация по време на есенната миграция в Европа е Атанасовското езеро, където са регистрирани до 3100 инд. По време на есенната миграция се среща по-често по Черноморското крайбрежие, нос Емине (223 инд.), курорта Албена, нос Калиакра, Ломовете, Луда Камчия, Кресна, Пловдив, Софийската котловина, Мусала, Радовец, долното течение на река Арда, Котленска планина. Най-висока миграционна активност има през втората половина на септември (Симеонов и др. 1990, Мичев и др., 2012, Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Открити местообитания, оградени с малки гори, групи дървета и обработваеми площи с единични дървета и малки горички, разредени гори с обширни поляни, пасища, ливади, предимно с лесостепен характер, обширни земеделски местообитания, където предпочитат култивирани мозайки с наличие на угар, пасища или люцерна. Използва изградени гнезда на вранови птици (Симеонов и др., 1990). През размножителния период индивидуалната хранителна територия при женските е 38 - 322 ha, а при мъжките - 310 - 3467 ha (Daskalova & Shurulinkov, 2018).

Хранене

Вечерната ветрушка е универсален хищник, най-често срещаната му плячка са безгръбначни, земноводни и дребни бозайници. През размножителния период, се храни със следните пропорции - насекоми (10,2 % – 40 %), земноводни (3,8 % – 23,2 %), влечуги (8,8 % – 38 %), птици (9,4 % – 12,2 %), бозайници (7,6 % – 61,5 %) (Zoltán & László, 1988). По време на есенната миграция (Кипър) храненето е изключително с насекоми – 99,9% (Alivizatos & Kassinis 2021).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Предимно в откритите равнинни части на Северна и Източна България, по-групирано в Добруджа и в района на Златията. Разпръснати непостоянни единични гнездовища в ниските части на Южна България (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC 3. Включен е в Червената книга на България със статус- критично застрашен CR. Според IUCN – NT (Near Threatened), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 0 – 15 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е намаляваща.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: А02, А03, А04, А07, С03, D02, F03, J01, D06.

Мигриращата национална популация е оценена на 5000 – 16000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е неизвестна.

За мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: А02, А03, А04, А07, F03, D06.

3. Състояние в СЗ ВГ0002007 „Остров Ибиша“

Съгласно СФД на зоната видът е концентриращ/мигриращ. Липсват данни за числеността на мигриращата популация на червеноногата ветрушка в СФД (DD). Оценката на популацията в зоната е „С“ - значима. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

По време на теренното проучване през 2021 г. червеноногата ветрушка не беше установена в границите на СЗЗ. Липсват данни за концентрацията на вида в СЗЗ „Остров Ибиша“ по време на миграция. Необходимо е прилагане на адекватен мониторинг по време на пролетната и есенната миграция за изясняване на тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Целевата стойност не е определена поради липса на данни в СФД. Нужен е адекватен мониторинг по време на пролетната и есенната миграция за определяне размера на популацията.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящото местообитание на вида	ha	Най-малко 143 ha	Изчислена на база наличието на крайречни гори в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N16 –	Поддържане на площта на подходящите местообитания на вида в размер най-малко 143 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			широколистни гори.	
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър. г.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗ ВГ0002007 „Остров Ибиша“

Предвид липсата на информация за настоящата концентрираща се численост на червеноногата ветрушка в защитената зона по време на миграция, не може да бъде направена актуализация на СФД.

Специфични цели за A193 *Sterna hirundo* (Речна рибарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 31-35 см. Размах на крилата: 77-98 см. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през лятото отгоре са сиви, а отдолу — бели; главата отгоре е черна; клюнът е яркочервен с черен връх; краката са яркочервени. През есенно-зимния период челото е белезникаво, а клюнът и краката — черни. Младите са с черни плещи. От полярната рибарка се отличава по черните външни махови пера и черния връх на клюна, а отблизо главата е по-слабо заоблена и коремът е по-светъл.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ прелетен и преминаващ вид. Среща се на малки групи. Гнезди колониално самостоятелно или с белочелата, белобузата и черната рибарка. Миграцията протича от средата на март до началото на май и от края на юли до началото на декември (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Гнезди в лагуни (по разделителни диги и изкуствени острови в солници), в растителност по периферията на водоеми, в стоящи пресни води, стоящи бракични води, по острови в течащи води. При устието на р. Ропотамо гнезди на малки скални острови в морето (Янков, ред., 2007). По течението на р. Дунав на пясъчни коси и малки острови. През годините, когато нивото на водата е високо и пясъчните коси и острови са наводнени, гнезди в ез. Сребърна и Персински блата (Shurulinkov et al., 2019). Средното разстояние между гнездата е 0,99 м. (Нанкинов и др., 1997).

Подходящи местообитания вероятно са 1150 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риби, скариди, насекоми (*Odonata*, *Gerridae*, *Dytiscidae*).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато разпространение, по-групирано на места по Черноморското крайбрежие (главно Бургаски влажни зони) и покрай р. Дунав (по крайбрежни блата и острови, особено около о. Белене). С отделни гнездовища и по някои по-големи вътрешни реки – Марица, Арда, Струма, Огоста и др. Колониите по р. Дунав променят местоположението си поради непостоянството на гнездовия субстрат – пясъчните коси (Янков, ред. 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Защитен вид по ЗБР (Приложения 2 и 3). Включен в Червената книга на Р България (2015) в категория застрашен (EN). Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017).

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), **гнездящата** национална популация се оценява на **500-1500** двойки. Краткосрочната (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) популационни тенденции са флукутиращи. Посочени са следните заплахи и влияния: *H01*; *J02*; *K03*.

Мигриращата национална популация се оценява на **3000-10000** индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: *E01*; *H01*.

В Червената книга (2015) като заплахи са посочени наводняване на гнездовите колонии, унищожаване на мътилата и люпилата от градушки и наземни хищници. Безпокойство, отстрел, разрушаване или прекомерно обрастване на гнездовите находища, замърсяване с нефтопродукти.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша ”

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ. Гнездовата популация в зоната е оценена на 5-10 двойки. Оценката за значимост на популацията е „С“, като в зоната се счита че се опазват 0,7 – 1,0 % от националната популация, оценката за опазване е отлично (оценка „А“), оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“.

4. Анализ на наличната информация

През гнездовия сезон на 2021 г. на 4 юли върху пясъчна коса, разположена в най-източната част на зоната, са установени 24 индивида (вероятно гнездене - БЗ). В съседство със зоната (до 3-4 км) в същия ден са установени още 4 точки с общо 21 индивида. Общата численост от 45 индивида е най-високата еднократно установена за 2021 г. в района на зоната. На 17 юни 2020 г. върху същата пясъчна са установени 10 индивида, 8 от които са вероятно гнездящи (вероятно гнездене - БЗ) (Чешмеджиев, 2020). На същата коса (отбелязана като о-в Кича) през 2011 са установени максимално 26 гнездящи двойки, а през 2013 – 5 (Shurulinkov, 2019a). През 2012 г. числеността е 20 дв. (лични данни на П. Шурулинков).

Въпросната пясъчна коса се намира между опашката на о-в Ибиша и носа на о-в Кича (Остров до Горни Цибър) при р. км. 715. Тя представлява една най-благоприятните за гнезденето на речните рибарки локации в района за периода 2011-2021 г. Другите най-близки точки с подобни характеристика, но вероятно по-малко значими за вида, са разположени съответно на ок. 40 км. нагоре по течението в близост до СЗЗ „Рибарници Орсоа“ и на ок. 13 км. надолу по течението при носа на о-в Козлодуй. Разглежданата пясъчна коса е значимо място за концентриране на водолубиви птици (Чешмеджиев, 2020).

Границите на СЗЗ „Остров Ибиша ” и съседната СЗЗ „Остров до Горни Цибър“ не отговарят на съвременното състояние на целевите територии и следва да бъдат преразгледани. Предлагаме разширяване и сливане на двете СЗЗ, при което да се обхванат островите и акваторията между тях.

През август броят на речните рибарки в зоната намалява. Най-висока численост е установена на 9.08.2018 – 15 екз., а най-късна на 18.08.2018 – 5 екз. (лични данни на П. Шурулинков). В следгнездовия сезон през 2021 г. периода 6-9 септември видът не е установен в зоната. Най-близко наблюдение (от 9 септември) е на 2 екземпляра на ок. 10 км при гр. Козлодуй.

Основни негативни фактори за речните рибарки са хидроморфологичните промени в реката, свързани със загубата на гнездови местообитания и безпокойството. Безпокойството най-често е причинено от риболов и бивакуване. В извънразможителния период най-значимото безпокойство е свързано с лова на птици. Препоръчваме налагане на режим за ограничаване на човешкото присъствие върху пясъчната коса и о-в Кича целогодишно, чрез режима на СЗЗ и/или на нова защитена територия съгласно ЗЗТ.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 5	Гнезди на колонии по пясъчни и чакълести брегове, на пясъчни коси и островчета.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 5 гнездящи дв.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 40	Площта на подходящите гнездови местообитания е определена при средни водни нива през гнездовия сезон.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 40 ha. Разширяване границите на

Специфични и подробни цели на опазване на 33 BG0002007 „Остров Ибиша“, съгласно Протокол № 26 от заседание на НСБР, проведено на 28.04.2022 г.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
				зоната. Налагане на режим за целогодишно ограничаване на човешкото присъствие върху пясъчната коса при р. км 715 и о-в Кича.
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично - High	
			2-Добро - Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо - Poor	
			5-Много лошо - Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Остров Ибиша ”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФД в частта за гнездящата популация и опазването:

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A193	<i>Sterna hirundo</i>			r	5	26	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A429 *Dendrocopos syriacus* (Сирийски пъстър кълвач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 22-25 cm, тегло 55- 83 g, размах на крилата 34-39 cm. Гърбът е черен с две добре изразени дълги бели петна. Коремът е бял, подопашието –розово. Мъжките имат червено петно на тила, което при женските липсва. Кормилните пера са черни, като крайните кормилни са с бели петна. При младите цялото теме и тил са червени, а на корема и гърдите имат фини тъмни ивици.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен и скитащ. През зимата често се включва в ята с участието на редица видове врабчоподобни птици и скитат в по-широка околност.

Характерно местообитание

Гнезди в стари овощни градини, редки широколистни гори от парков тип, градини, дворове в малките населени места, крайнини на гори, крайречни галерии от върба, елша и топола, островни гори сред полето (често от дъб, ясен, бряст). Може да гнезди в местообитания с кодове 9180, 91E0, 91F0, 92A0, 91Z0, както и във всички кодове дъбови гори, но само в разредени участъци или в крайнините им. Среща се в низините и в хълмисти и предпланински райони, до около 1000 м.н.в. През зимата се среща в същите местообитания в които и гнезди.

Хранене

Сирийският пъстър кълвач се храни с различни насекоми – бръмбари, мравки, шурци, ларви на насекоми, главно бръмбари и пеперуди, паяци, които намира в кората на засъхващи и здрави дървета. Понякога се храни и с плодове - грозде, ябълки, орехи, костилки на кайсии и др. (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сирийският пъстър кълвач се среща в цялата страна с изключение на високите планини, над 1000 м.н.в. Отсъства и в компактни, обширни горски масиви като тези във вътрешността на Странджа, Източна Стара планина и Същинска Средна гора. В безлесните равнини се среща в селищата и покрай реките. Сравнително многочислен вид, но с намаляваща численост през последните 15-20 години. Според Атласа на гнездящите птици у нас гнездят 14 000 – 25 000 двойки (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN – LC, слабо засегнат.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г. **гнездовата популация е оценена на 12 000 – 25 000 двойки**, но според нас е намаляла. Краткосрочната тенденция на намаление е потвърдена и в този източник. Дългосрочната тенденция е стабилна.

При Докладването по чл.12 като заплахи за вида са посочени превръщането на горите в култури и промяната на предназначението на земите/горите в индустриални, промишлени зони. Други негативни фактори са пожарите, изоставянето и впоследствие, изсичането на старите овощни градини. Химизацията в овощарството и

растениевъдството, изсичането на крайречните и крайпътни гори, особено на ивиците тополи покрай реки и канали. Вероятно е и негативно въздействие в резултат на конкуренция с големия пъстър кълвач.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша“

Според СФД на зоната сирийският пъстър кълвач е гнездещ, постоянен вид с численост 1 - 2 двойки. Тази численост представлява едва около 0,01% от националната гнездова популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през гнездовия период на 2021 г. сирийският пъстър кълвач не беше установен в зоната. В близост до нея обаче има скорошни наблюдения — до с.Горни Цибър -16.01.2016 г.- 1 екз (Т.Стефанов - ebird),21.04.2020 г. -1 екз. (Р. Попов, В. Петров – ebird), в с.-Станево – 11.01.2020 -1 екз. (Р.Попов – ebird), с.Долно Линево – 4.03.2018 г. -2 екз. (С.Гигов – ebird).

В зоната сирийският пъстър кълвач гнезди в разредени широколистни гори, тополови плантации, дървета в околностите на село Долни Цибър. Общата площ на широколистните гори в зоната е около 143 ха.

Заплахи за вида в зоната са горскостопанските сечи, залесяванията с неместни видове дървета, пожарите и химизацията в горското и селското стопанство. Да не се допуска изсичане на естествените гори на територията на СЗЗ „Остров Ибиша“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФД за зоната и предвид наблюденията на вида в близост.	Поддържане на гнездовата популация с численост от най-малко 1 дв.
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания на вида	ha	Най-малко 143 ha	Изчислена въз основа на 36 % местообитание от широколистна естествена гора (N16) в рамките на зоната. Площта на гнездовото и хранителното местообитание се припокриват.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 143 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Остров Ибиша“

Не са необходими промени за този вид.

Специфични цели за A234 *Picus canus* (Сив кълвач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 25-26 см. Чело и предна част на темето червени, Задна част на темето и тилът сиви. Между клюна и окоето черно петно. От ъгъла на клюна до под ухото тънка черна ивица – „мустаци“. Горна страна на тялото сива със слаб зеленикав оттенък на кръста. Маховите и кормилни пера кафяви със светли петна. Гърло белезникаво, гърдите и коремът светлосиви до жълтеникаворезедави изцяло едноцветни. При женските челото и предната част на темето сиви (Нанкинов и др. 1997).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид. Формирането на двойките, размножаването и отглеждането на малките е от март до средата на юни. През есенно-зимния период скитащ в равнинните части на страната (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Среща се главно в широколистни и смесени гори. По-рядък в чисти иглолистни гори, предимно бялборови. Предпочита стари дъбови, габъррови, букови и крайречни гори. Гнездовата камера е в ствол с диаметър над 35 cm и на височина 0,85–15 m. Трофично зависи от изобилието на мравки, а през зимата от насекоми ксилофаги и ларвите им. Посещава и хранилките за птици. Привързан е към гнездовите райони. Териториите на двойките в стари и богати на мравки гори най-често е 200–400 ha (Големански гл. ред., 2015).

Подходящи местообитания за гнездене на вида са всякакви широколистни и смесени гори, особено от типове 91E0, 91F0, 91H0, 91M0, 91Z0 (Кавръкова, В. и др. 2009).

Хранене

С яйца, ларви и възрастни на мравки, различни насекоми, семена на различни широколистни дървета и храсти.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Широко разпространен, но малочислен вид в цялата страна, от морското равнище до около 1700 м.н.в. (Янков, ред. 2007; Големански гл. ред., 2015).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC 1. Включен е в Червената книга на България със статус- застрашен EN. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа (BirdLife International, 2017).

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), гнездящата популация у нас е от 6500 – 10000 дв, като краткосрочната тенденция е оценена на стабилна. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018 г.) е оценена на **стабилна**, както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), която отново е оценена на **стабилна**.

В Докладването от 2019 г. като заплахи и въздействия са посочени две горскостопански дейности: B02, B03.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша“

Според СФД на зоната сивият кълвач е гнездещ, постоянен вид с численост 1 двойка. Тази численост представлява едва около 0,012% от националната гнездова популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през гнездовия период на 2021 г. сивият кълвач не беше установен в зоната. В предишни години, в периода 2006-2014 г. сме регистрирали вида на о. Ибиша. Числеността му съвпада с посочената в СФД.

В зоната сивият кълвач гнезди в разредени широколистни гори и тополови плантации. Общата площ на широколистните гори в зоната е около 143 ха.

Заплахи за вида в зоната са горскостопанските сечи, залесяванията с неместни видове дървета, пожарите и химизацията в горското и селското стопанство. Да не се допуска изсичане на естествените гори на територията на СЗЗ „Остров Ибиша“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФД за зоната и предвид наблюденията на вида в близост.	Поддържане на гнездовата популация с численост от най-малко 1 дв.
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания на вида	ha	Най-малко 143 ha	Изчислена въз основа на 36 % местообитание от широколистна естествена гора (N16) в рамките на зоната. Площта на гнездовото и хранителното местообитание се припокриват.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 143 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Остров Ибиша“

Не са необходими промени за този вид.

Специфични цели за A229 *Alcedo atthis* (Земеродно рибарче)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 16-17 cm. Горната страна на главата зелена с напречни сини и синьозелени препаски. Гърбът и надопашката сини до лазурно сини със слаб метален блясък. Плещите тъмозелени, а надкрилията със светлосини петна. Маховите пера чернокафяви със сини вътрешни ветрила. Опашка тъмносиня. Отстрани на шията по едно белезникаво петно. Гърло бяло. Гърдите и коремът ръждиви до раждивокафяви. Клюнът черен. Крака коралово червени. Женските с по-бледо оперение, матово, без метален блясък по гърба, кръста и надопашката. Основата на подклюнието светлочервено (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен и скитащ вид. През зимата напуска водоемите, които обитава през гнездовия сезон и се среща по не замръзващи части на реки, язовири, рибарници и др. В ез. Сребърна се среща най-късно до началото на ноември и се появява в края на април (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Отвесни глинести, пясъчливи и чакълести брегове. Течащи води, стоящи пресни води, стоящи бракични води, тесни морски заливи, естуари. (Нанкинов и др., 1997; Янков отг. ред., 2007). Изследване по поречието на р. Дунав в Словакия (Turčoková et al., 2016) установява гнездова плътност от 23-27 дв./ 55 км речен участък и разстояние между гнездата около 816 м. Следователно може да кажем, че на една двойка и трябва около 1-2 км речно течение. Друго изследване (Vilches et al., 2012) установява, че за гнезденето на земеродното рибарче е важно водата в речните течения да е богата на кислород и да не е дълбока, тъй като максималната дълбочина, на която се гмурка рибарчето е около 30 cm. Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 2340, 3260, 3270, 1130 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Предимно с дребни риби с дължина 6-7 cm.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С групово и линейно разпространение, свързано с речната мрежа. Водоеми в равнините и хълмисти части на цялата страна. Разпространението се колебае силно на места според динамиката на речните брегове (Янков отг. ред., 2007).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2017). Включен в Приложение 2 на ЗБР. С категория SPEC3 за България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), гнездящата популация е от **900 – 3600 двойки**, като краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018 г.) на популацията е оценена на **намаляваща**. Дългосрочната тенденция (за периода 1980 – 2018 г.) на популацията е оценена на **намаляваща**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: K04.

3. Състояние в СЗЗ „Остров Ибиша”

Съгласно СФД в зоната вида се опазва като постоянен. Популация на вида се оценява на 1 двойка, което е 0,1 от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Земеродното рибарче е широко разпространен, но малочислен гнездящ вид по р. Дунав и в Дунавската равнина (Шурулинков и др., 2005; Янков отг. ред., 2007). По време на теренното проучване през 2020 и 2021 г. са установени по една птица на о-в Ибиша при р. км 717. Подходящите гнездови местообитания на вида в зоната са разположени предимно по южните брегове на о-в Ибиша. Гнездовите местообитания на българския бряг на реката са ограничени, особено в участъка с брегоукрепителни съоръжения.

По време на СЗП през 2015 г. в участъка с. Връв – с. Д. Цибър са наблюдавани 2 екз.

Определената от Докладването единствена заплаха за гнездящата популация К04 - Изменение на хидродинамичните Характеристики; е валидна с пълна сила и за СЗЗ „Остров Ибиша”, както и за всички зони по р. Дунав. Колебанието на водното ниво и заливането на гнездовите местообитания през размножителния период е допълнителен негативен фактор със случаен характер.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели				
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най- малко 1 двойка	Определена според СФД (актуализиран през 2015 г.) и данните от теренните проучвания. Разпространението се колебае според динамиката на речните брегове (срутване, заравняване, брегоукрепвания и т.н.).	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездящи двойки.				
Местообитание на вида: Площ на подходящото местообитание за вида	ha	Най- малко 60 ha	Изчислена е на база плитката част от р. Дунав на 1 m от брега на островите и сушата в рамките на зоната..	Поддържане на подходящото местообитание на вида в размер най-малко 60 ha.				
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с	5 степенна скала	2-Добро или 1- Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на
Екологично състояние								
1-Отлично - High								
2-Добро - Good								
3-Умерено - Moderate								

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)			<p>4-Лошо - Poor</p> <p>5-Много лошо - Bad</p> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Остров Ибиша“

Не са необходими промени в СФД.

Използвана литература

- Големански, В. и др. (Eds) (2015). Червена книга на Република България, Том 2, Животни, БАН-МОСВ, София, 250 стр.
- Даскалова Г., Шурулинков П., Ангелов И., Петров П. (2020) Птиците на Тунджанската хълмиста низина. Globe Edit 408 стр.
- Демерджиев, Д. (2000). Видов състав, сезонна и годишна динамика на орнитофауната във влажните зони между с. Партизанин и с. Оризово, Старозагорско. – Дипл. работа, ПУ, катедра „Зоология на гръбначните животни“. Демерджиев, Д. 2004. Опазване на световно застрашеният малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*) в защитената местност Злато поле. – Доклад по проект, БДЗП, 7 с.
- Демерджиев, Д. (2004). Опазване на световно застрашеният малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*) в защитената местност Злато поле. – Доклад по проект, БДЗП, 7 с.
- Димитров, Д. (2018). Експедиция за проучване на гнездящите птици по река Дунав в Българо-Румънския участък през 2017 г. Десета юбилейна студентска научна конференция на Пловдивски Университет „Паисий Хилендарски“, Биологически факултет, Катедра „Екология и ООС“, 1 ноември 2018 г., Пловдив, 98-120.
- Иванов Б., Д. Георгиев, М. Димитров, Б. Бъров. Морски орел, *Haliaeetus albicilla*. В: Големански, В. и др. (ред.) (2015). Червена книга на Република България. Том 2. Животни. ИБЕИ – БАН & МОСВ, София, 259.
- Иванов, Б., Муравеев, Ю. (2002). Национален план за действие за опазването на малкият корморан (*Phalacrocorax pygmeus*) в България, 2002–2006 г. – В: Янков, П. (отг. редактор). Световно застрашени видове птици в България. Национални планове за действие за опазването им, Част 1. БДЗП – МОСВ, Природозащитна поредица, Книга 4, БДЗП, София, 13–37.
- Кавръкова, В., Димова, Д., Димитров, М., Цонев, Р., Белев, Т., Раковска, К. /ред./ (2009). Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България. Второ, преработено и допълнено издание. София, Световен фонд за

- дивата природа, Дунавско – Карпатска програма и федерация “ЗЕЛЕНИ БАЛКАНИ“
- Матеева, И., и Янков, П. (2013). Характер на миграцията на 42 вида птици от българската орнитофауна според нивото на съвременните познания. Доклад, МОСВ, <http://natura2000.moew.government.bg/Home/Reports>.
- Матеева, И., Стойчев, С., Василев, В., Плачийски Д., Янков, П., Сиердсема, Х. 2013. Проучване на гнездящите птици в защитени зони за птици от Natura 2000. Доклад. Обединение ЕКОНЕКТ.
- Мичев, Т. и Профиров, Л. (2010). Методически указания за провеждане на орнитологичен мониторинг и Методика за мониторинг на реещите се мигриращи птици. НСМБР – ИАОС.
- Нанкинов, Д. Н. (2012). Сведения о некоторых видах птиц в суровую зиму 1984/85 года в Болгарии (результаты анкетного опроса). Русский орнитологический журнал, 21(811).
- Нанкинов, Д., Дуцов, А., Николов, Б., Борисов, Б., Стоянов, Г., Градев, Г., Георгиев, Д., Попов, Д., Домусчиев, Д., Киров, Д., Тилова, Е., Николов, И., Иванов, И., Дичев, К., Попов, К., Караиванов, Н., Годоров, Н., Шурулинов, П., Станчев, Р., Алексов, Р., Цонев, Р., Далакчиева, С., Иванов, С., Марин, С., Стайков, С., Николов, С., Николов, Х. (2004). Численост на националните популации на гнездящите в България птици, Зелени Балкани, Пловдив.
- Нанкинов, Д., Симеонов, С., Мичев, Т., Иванов, Б. (1997). Фауна на България. Т.26. Aves, част II. С. АИ „Проф. М. Дринов“.
- Нанкинов Д., Шурулинов П., Николов Б., Николов И., Христов И., Станчев Р., Далакчиева С., Дуцов А., Саров М., Рогев А. (2004). Гъскоподобните птици (Anseriformes) във влажните зони край град София. Българска орнитологическа централа- ИЗ,БАН,София, 135 с.
- Плачийски, Д., Демерджиев, Д., Попгеоргиев, Г., Петков, Н., Корнилев, Ю. (2014). План за действие за опазване на малкия корморан (*Phalacrocorax rugosus*) в България (2014–2023 г.). София, БДЗП-МОСВ: 98 с.
- Симеонов, С., Т. Мичев, Д. Нанкинов (1990). Фауна на България. Том 20. Aves, част I. София, Издателство на БАН. 350 стр.
- СНЦ Зелени Балкани (2016). План за управление на защитена зона „Язовир Конуш“ (BG0002015) по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици, 59-71
- Чешмеджиев, С., Христов, И. (2020). „Картиране на гнездящи птици в българо-румънския участък от плавателния път на река Дунав“. Доклад. ГеоМарин” ЕООД. 2020.
- Шурулинов, П., Даскалова, Г., Делов, В., Далакчиева, С., Борисов, Б., Стоянов, Г., Ангелов, И., Цветков, П. (2015). Методика за мониторинг на гнездящите видове птици. НСМБР – ИАОС.
- Шурулинов, П., Цонев, Р., Николов, Б., Стоянов, Г., Асенов, Л. (2005). Птиците на Средна Дунавска равнина. София: 1-120.
- Янков, П. (отг. ред.). (2007). Атлас на гнездящите птици в България. Българско дружество за защита на птиците, Природозащитна поредица, книга 10. БДЗП, София. 679 стр.
- Alivizatos, N., Kassinis, N. (2021). Diet of the Red-footed Falcon (*Falco vespertinus*) in Cyprus during autumn migration. *Ornis Hungarica* 2021. 29(1): 120–125
- Andone, G., H. Almasan, D. Rudu, L. Andone, E. Chirac, G. Sclarletescu. (1969). Cercetare asupra pasarilor chiofage din delta Dunarii. *Inst. Cercet. Pisc. Studi si Cercetari* 27: 133–183.
- BirdLife International (2017) European birds of conservation concern: populations, trends and national responsibilities Cambridge, UK: BirdLife International.

- BirdLife International (2021) Species factsheet: *Ardeola ralloides*. Downloaded from <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/squacco-heron-ardeola-ralloides>
- BirdLife International (2021) Species factsheet: *Phalacrocorax carbo*. Downloaded from <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/great-cormorant-phalacrocorax-carbo>.
- BirdLife International (2021) Species factsheet: *Microcarbo pygmaeus*. Downloaded from <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/pygmy-cormorant-microcarbo-pygmaeus/refs>
- BirdLife International (2021) Species factsheet: *Pelecanus onocrotalus*. Downloaded from <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/great-white-pelican-pelecanus-onocrotalus>.
- BirdLife International (2021) Species factsheet: *Pelecanus crispus*. Downloaded from <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/dalmatian-pelican-pelecanus-crispus>
- BirdLife International (2021) Species factsheet: *Ardea purpurea*. Downloaded from <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/purple-heron-ardea-purpurea>
- Boev Z., Michev T., Kambourova N. (2011). Purple Heron. In: Red Data Book of Bulgaria, Golemanski G. (ed.), (web edition, <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/>)
- BWPI, (2006). The birds of the western Palearctic interactive, 2006 Upgra. ed. DVD Birdguides, Shrewsbury.
- Cheshmedzhiev, S., Shurulinkov, P., Daskalova, G. (2019). Status and distribution of diurnal birds of prey and the black stork along the Bulgarian section of the Danube river, in: Shurulinkov, P., Hubenov, Z., Beshkov, S., Popgeorgiev, G. (Eds.), *Biodiversity of the Bulgarian-Romanian Section of the Lower Danube*. Nova Science Publishers, New York, p. 461.
- Cramp S., Simmons KEL (eds.) (1977). Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa.vol.1 Ostrich to Ducks. Oxford University Press.
- Crivelli, A. J., T. Nazirides, H. Jerrentrup. (1996). Action plan for the Pygmy Cormorant (*Phalacrocorax pygmeus*) in Europe. In: B. Heredia et al. 1996. Globally Threatened Birds In Europe. Action Plans. Council of Europe Strasbourg, France.
- Crivelli, A. J., T. Nazirides, G. Catsadorakis, D. Hulea, M. Malakou, M. Marinov, I. Shogolev. (2000). Status and population development of Pygmy Cormorant *Phalacrocorax pygmaeus* breeding in the Palearctic. In: P. Yesou, J. Sultana (ed.), Monitoring and conservation of birds, mammals and sea turtles in the Mediterranean and Black Seas: Proceedings of the 5th Medmaravis Symposium, Gozo, Malta, 29 September – 3 October 1998, pp. 49–60. Environment Protection Department, Valetta.
- Daskalova, G., Shurulinkov, P. (2018). Characteristics of the hunting behavior of the Red-footed Falcon (*Falco vespertinus*) in South-Eastern Bulgaria. ZooNotes 125: 1-4
- Dimitrov, M., T. Michev, L.Profirov, K.Nyagolov (2005). Waterbirds of Bourgas Wetlands. Results and Evaluation of the Monthly Waterbird Monitoring 1996-2002. Bulgarian Biodiversity Fondation and Pensoft Publishers, Sofia-Moscow, 160 pp.
- JDS4 (2019-2020). Scientific report: A shared analysis of the Danube river. <http://www.danubesurvey.org/jds4/publications/scientific-report>
- Krone O., G. Treu. (2018). Movement patterns of white-tailed sea eagles near wind turbines. The Journal of Wildlife Management, 82:1367–1375.
- Metcheva, R., Beltcheva, M., Naumov, B., Yankov, Y., Michev, T., Profirov, L., Mitov, P., Kenderov, L., Georgieva, E., Petrov, P., Goranov, S. (2016). Faunistic study of the Danube Island Tsibar. — Fourth Romanian-Bulgarian-Hungarian-Serbian Conference 'Geographical Research and Cross-Border Cooperation within the Lower Basin of the Danube', 15—17 Sept. 2016, Vidin — Bulgaria, pp. 72.

- Michev T., N. Kambourova (com.). (2012). "National Action Plan for conservation of the Dalmatian Pelican (*Pelecanus crispus*) in Bulgaria for the period 2013-2022", Sofia, MoEW, 99 p.
- Michev, T. M., & Profirov, L. (2003). Mid-winter Numbers of Waterbirds in Bulgaria (1977-2001): Results from 25 Years of Mid-winter Counts Carried Out at the Most Important Bulgarian Wetlands. Pensoft Pub.
- Michev T., Profirov L., Dimitrov M., Nyagolov K. (2004). The Birds of Atanasovsko Lake. Status and Checklist. Second edition. Bourgas Wetlands Conservation Series, 5, Bourgas, 2004
- Michev, T. Profirov., L.A., Michev, B.T., Hristov, L.A., Ignatov, A.L., Stoynov, E.H., Chipev, N.H. (2018). Long-term Changes in Autumn Migration of Selected Soaring Bird Species at Burgas Bay, Bulgaria. Acta zool. bulg., 70 (1): 57-68.
- Nikolov I., P. Shurulinkov, B. Borisov (2014). Status of the breeding populations of Great Cormorants in Bulgaria in 2012. In: Bregnballe T., Lynch J., Parz-Gollner R., Marion L., Volponi S., Paquet J.Y., Carss D.N., van Eerden M.R. (eds.) Breeding numbers of Great Cormorants *Phalacrocorax carbo* in the Western Palearctic, 2012-2013.- 99: 78-81.
- Palatitz, P., Szabolcs S., Horváth, É., Kotymán, L. (2015). Hunting efficiency of Red-footed Falcons in different habitats, Ornithologica, 10.1515/orhu-2015-0003, 23, 1, (32-47).
- Sándor A.D., Alexe, V., Marinov, M., Doroşencu, A., Domşa, C., Kiss, B. (2014). Nest-site selection, breeding success, and diet of white-tailed eagles (*Haliaeetus albicilla*) in the Danube Delta, Romania. Turkish Journal of Zoology, 38: 1-9.
- Shurulinkov, P., Cheshmedzhiev, S., Daskalova, G., Dinkov, H., Kirov, K., Hristov, I., Kutsarov, Y., Koev, V., Michov, S. (2019a). Recent data on the distribution and numbers of the water birds in the wetlands along the Bulgarian section of the Danube river, in: Shurulinkov, P., Hubenov, Z., Beshkov, S., Popgeorgiev, G. (Eds.), *Biodiversity of the Bulgarian-Romanian Section of the Lower Danube*. Nova Science Publishers, New York, p. 461.
- Shurulinkov, P., Daskalova, G., Cheshmedzhiev, S., Kirov, K., Koev, V., Dinkov, H., Hristov, I., Nikolov, I., Michov, S., Kutsarov, Y. (2019b). Heron and cormorant colonies along the Bulgarian-Romanian section of the Danube river: Status and trends, 2010-2014, in: Shurulinkov, P., Hubenov, Z., Beshkov, S., Popgeorgiev, G. (Eds.), *Biodiversity of the Bulgarian-Romanian Section of the Lower Danube*. Nova Science Publishers, New York, p. 461.
- Shurulinkov P., Daskalova, G., Tzonev, R. (2013). Breeding waterbirds in temporally flooded wetlands in northern Bulgaria. Acta Zool. Bulgarica 65(2): 207-215.
- Shurulinkov P., Hristov, I., Hristov, K., Nikolov, I., Nikolov, B., Velkov, S., Dinkov, H., Ralev A., Chakarov, N., Ragyov, D., Stanchev, R. Spassov, L. Hristova, I. (2007). Birds of Dragoman marsh and Chepun hills, W-Bulgaria – checklist, status and recent development of water birds populations. J. Balkan Ecology, 10(3): 251-264.
- Štastný K., Hudec K. (2016). Fauna CR. Ptáci – Aves. 3, Academia, Praha 2016.
- Svensson, L., Mullarney, K., Zetterström, D. (2009). *Collins Bird Guide, 2nd ed.* HarperCollins. p. 416.
- Todorov, E., Daskalova, G., Shurulinkov, P. (2015). Current Breeding Distribution and Conservation of White-tailed Eagle, *Haliaeetus albicilla* (L.) in Bulgaria. Acta zool. bulg., 67 (1): 3-10.
- Turčoková, L., Melišková, M., & Balážová, M. (2016). Nest site location and breeding success of Common kingfisher (*Alcedo atthis*) in the Danube river system. Folia Oecol, 43, 74-82.

- Vilches, A., Miranda, R., Arizaga, J., & Galicia, D. (2012). Habitat selection by breeding Common Kingfishers (*Alcedo atthis* L.) in rivers from Northern Iberia. In *Annales de Limnologie-International Journal of Limnology* (Vol. 48, No. 3, pp. 289-294). EDP Sciences.
- Wetlands International. (2016). Waterbird Population Estimates. Available at: wpe.wetlands.org.
- Zoltán, F., László, S. (1988). CONTRIBUTION TO THE FOOD BIOLOGY OF THE RED-FOOTED FALCON (*FALCO VESPERTINUS*). Aquila - Conservation of the Red-footed Falcon. 174 -181pp.